

העולם הזה

האם בנדך נדון למות?

עורך סגנון: דוד רובינר צלם ראשי: דוד רובינר

עורכי מדורים: מיכאל אלמוז, יחיאל כהן, ניצה כהן, משה חייט, רפאל חייט, יצחק לבני, רפאל סלע סופרי חוץ: דוד כהן, נביראל דגון, שמואל מירון, דפוס ישראל בע"מ, הפצה: פלם בע"מ

השבועון המצויר ל'אינפורמציה'

המערכת והמנהלה: רחוב נתיקסון 8, תל-אביב (ליד תיאטרון "א"ה") ת.ד. 136, טל. (03) 68785 מען למברקים: "עולמפרס" מר"ל: העולם הזה בע"מ

21.6 '21

מכתבים

מלכות יופי במעברות

בימים האחרונים הופיעה בעתונות ידיעה שבי אחת המעברות נפטרו מאה ילד מבין 300 הילדים שהיו במעברה. דומני שידועה זו זיעזעה רבבות אנשים כשם שזיעזעה אותי. איך הנשים והבנות מפעל מלכת היופי? איך מלול באותו מפעל. אבל האם רק חוש ליופי יש לנו, וחוש של אהבה ומסירות והלוציות אין לנו? בטוחני שהיו יותר מועמדות להתחרות מלכת היופי או למארכת באירון מאשר מועמדות להצלת ילדי המעברות. האם לא נדרשו מכל בת ישראל להתנדב, לראו לזמן קצר, להפקיד את — אותן הבנות המלאות את בתי הקפה ואת התיאטרונות ואת בריכות השחייה?

רביסמל יוסף איתמרי, צ.ה.ל.

קד ומשעשע

טובה הרדי רוצה שקול ישראל יהיה כל ומשעשע (העולם הזה 731). אם דבר קל ומשעשע זה רק נין או איזה שלנר, האם לזה קוראים זכרת הארץ? האם החוציצה של הארץ ניהם משקפת במשהו את הארץ? כאשר הרדי מתחיל לנגן את לונה לונה או מריאנה אני אומט את אונג. השירים לילה, לילה או עמק, עמק של השירים המשקפים את הארץ. למה אנו זקוקים יותר, אם לא ללילה רונע ולעמק פורה?

שמואל קמנצקי, תל-אביב

שירים

בסקריתכם על שיש הערים של הפועל (העולם הזה 731) שכחתי להוסיף שבשתי השבועות בהן התרכזו אנשי הפועל בנמל חיפה (ולנו בליל שבת בנמל) נפרצו ציפורים של אנויות אחרות ונגנב ציור רב. מצריר אציצור בכרד ננגב ציור שאמדת בכמה מאות לירות, כנון מצפר ימי, עונג, נהרות הצלה, מקרר עם מפרש של סירה קטנה וכלי עבודה שונים.

זאב ש, חיפה

מחיר השירות

במרור אנשים (העולם הזה 731) קראתי כי הא"י חזת הראשית הנכבדת ולקנשטיין מבית החולים העיר-רונג בתל-אביב, מתנענעת לרובי האחות, אין צורך בהכרח, "אחיות! אחיות!" אלא בשיפור התנאים לאחות העבירה בארץ ולהסרת האנויות היומיות הקשות למען תוכל לעמוד בשליחות הקדושה. רחל ליכטנשטיין, אחות מוסמכת

מהפכן מג'ב רדיו?

מה דעתו של הנגריסימו סטאלין על זה ש'הפכתי אותו כנרתי לרדיו (העולם הזה 731)? האם תהפכן אותו גם לאורח כבוד של המרחק? דן ארבל, עפולה אף כי הנגריסימו נולד על גבול אסיה, אין להעלותו לדרגת אסיתאי. האימוץ בוצע על-ידי המגיה.

רוסים מה מונגולים

האם האדם שכותב אצלכם את הכתורות הוא רוס? למרות שהמאמר שלכם על רוסיה (העולם הזה 732) אמר את ההפך, כתוב בכותרת שאלכ"י חזר נבטקי נירש את המונגולים. זהו שקר מתועב.

אלכסנדר לא העז אפילו להרים את האף, שילם למונגולים מסים כמו ילד טוב.

פטריוט מונגולי, תל-אביב כתוב הכותרת אהב, כנראה, את המונגולים פחות מאשר את הסובייטים, שאותם נירש אלכסנדר נבטקי מנובגורוד עירו.

גי'פולדוניה

בעולם הזה יושבים יותר מדי אנשים שרכבו פעם על גיפיים, אהרת לא היה קורא שבועמו 18 אתם כתובים (העולם הזה 731), ארבעה על ה-

במו עיני מעשה הזית היגע

ערבי כפרי שנזדמן למסעדה תל-אביב בית מהודרת טעד את לבבו בהרחבה, אך נתקל לדאבונו לבו בית עקשני שקישט את צלחת הסלט ולא יתן לתפישו בעדי רת המזלג. אחר שדחק בבית דקות מספר, התירו לבסוף לרצפה, הריו מו למקומו הראשון וזרז על נסיונותיו. כשלא הצליח יגש אחד המלצרים, הגיש סכין, ניתח את הזית בהצלחה רבה. הכפרי קם מכסאו, העיר בבוז: "גם כן גבורה! אחר שנייפתי אותו משך חצי שעה, קל לתפוש אותו!" הקוראת דבורה בלינסקי, חיפה, זר-כה כפרס של 1.- ל"י (בלו נסיונות).

נייפ", ובעמוד 2 של אותו גליון, "ארבעה בנייפ". שמוליק חלדי, באר-שבע היה קיים סכסוך בין כתב מדור השער ש' קיבל את השם הרשמי, ובין כתב התמצית שטען, בצדק, שאין יושבים בתוך אלא על גבי גיפ.

אם יוסף דיון, הישראלי הטוב, חזר משוייץ ומאוסטרית טרם לביט את ברו הייזל הסובייטי (העולם הזה 731) לרש חזר פחות ישראלי. כי מעשה ישראלי רע עשה בהשתתפו כסרת. בין שפעע בצד האחד או השני או לא פנע בהם, בנו, ביהודים וביושראים, פנע נם פנע. אם לא עלה על לבו של יוסף דיון, ביהודי וכישראלי המכבד את עצמו, לנסות ולירוק בפני מיצרי הרט (המטיף להמנות לנרמנים) ולפיוס הנאצים ועוד יריהם (ולהמטלע בכבוד ונגאווה כביאות), הרי בהשתתפו כסרת הוא פנע עצמו, בנו ובפעולתו לעשית דין בנאצים וכעודיהם.

מרדכי לחמן, תל-אביב

ברחה הוליבודית

העולם הזה (730) אינו צודק בהתקפתו על הוליווד. בור. העולם עומד על סף משבר, ואין לאנשים הסבלנות להישאר בכתיב הדריוס. כשהם נמצאים בתוך אולם קולנוע הם נמצאים כעולם אחר שכולו טוב. זהו אשר האדם רוצה בו. להסתגר מחיי יום יום ולהמסר למשהו אחר. רק הסרט נתן לו היום אפשרות זו. ואינם יכולים לפסול אותו. גר גורדון, קיבוץ פלמ"ח צובה הוא אשר את העולם הזה: במקום להמיר רין אנשים למען תיקון העולם, עונדות להם הוליבוד לברוח ממנו.

לשם מה?

הייתי באצ"ל ולחמתי נגד הכריטיים. דם רב נשפך. הם יצאו. לי אינה חשובה מערכתו של אורי אבנרי (העין 45) חזה 728 המענינת מאד לאחריים — מרוב יצאו האנלים, כי ברור להבר שכלי מלחמה לא היו יוצאים, אחי ורבים מאנשי המחתרת מענינת שא-לה אחרת והיא: האם היה כדאי? שאלה זו ברצוני לשאול את מפקדי מנחם בגין, את האדונים נתן פרידמניליון, יצחק שדה, משה סנה ונם את אורי אבנרי.

בנימין, ראשון לציון

הנני להעיר את תשומת לבכם שכרו החזמה של ההנהגה שהופעו במאמר על המחתרת פורסם ביום 5.7.46 לאחר שנאסרו מנהיגי הסוכנות, ובו סיפסות כנון, "המרי העברי ימשך", "המרי העברי רק ההל", וכו'. ההנהגה לא המשיכה במרי, למרות הכרוו המפוצץ, לפיכך הכרוו אינו, מסמל את המפנה הגדול שהחל בסוף 1945. כפי שהסבר מתחת לכרוו, כי אם להיפך — את הפסקת פעולת ההנהגה נגד הכריטיים.

דוד ינאי, תל-אביב

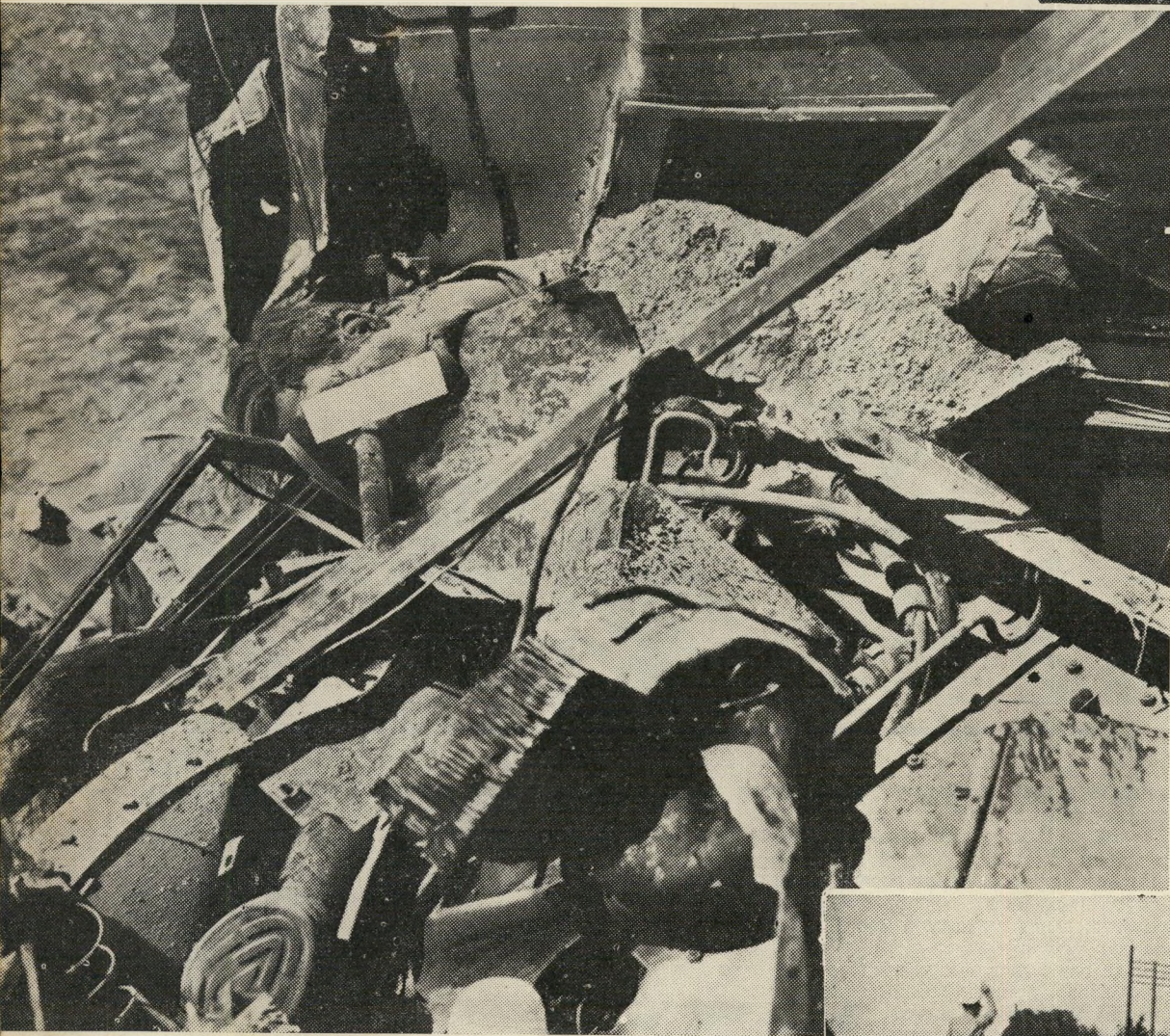
האנלים יצאו בעיקר משום שהיו בטוחים שיוכי לו לחזור על בני כירונים של עבדאללה ומטעמים אסטיים העדיפו לעשות מלאכה זו של רצח ושחיטה על יד יאחרים, ביחוד כאשר לא היה כל ספק שאינם מסכנים כאן דבר. אם למולנו מעו כאן בחשבונם, זהו נורם שנכנס אחר כך. דע כל פנים, ברור, שמה שעזר לנו כאן היה דוקא הערכתם של האנלים את ההנהגה למטה מערכה האמיתית, ולא משום שתעריכו אותה יותר מדי, כפי שמסתבר מדברי אורי אבנרי. ההתעלמות מהצד הערבי של הכעיה הייתה אחת השינויות הגדולות של הפורשים, שעזרו בזמן אבר לבן גוריון, ואפילו בפרוץ מאורעות נובמבר דיצמבר 1947, פירסמו בקביעות כרוזים שהקהל לא יעקיר יותר מדי מאורעות עלוברים אלה ויהתכו באיכב האמיתי, הכריטיים. ואילו מצד שני, להנהגה הייתה אופינית הערכה (מוזנמת, כפי שראויים עכ"ש) של הצד הערבי כנורם עיקרי, הערכה אשר מנעה, כומנים מסוימים, השתתפות עם הפורשים בפעולותיה.

ע. אהרוני, ירושלים

גליזן מס' 1.500.001

אחד הגליונות המופיעים השבועי יהיה גליון מס' 1.500.001 מאז קיבדה המערכת הנכבדת ליריה את העולם הזה (ובמובן מבני לקחת בחשבון את 13 השנים הקודמות של העולם הזה, מאז נוסד לפני כמעט 15 שנה). אותו גליון מסומן בסימן מיוחד, והוא מזכה את בעדיו בחופשה של שבוע על חשבון העולם הזה במזון השרון, הרצליה. כדי להבטיח את מקורותיו המוחלטת של קבדת הגליון הנישא את הפרס ולמנוע שיעוכב כדרך על ידי אחד המחלקים או המוזכרים את אי המערכת מנעה בגליון זה מה הוא סימן המיוחד, וימיון זה לא יהיה בולט בגליון. לפיכך מיעצת המערכת לכל קוראי הגליון הזה לשומרו היטב עד לשבוע הבא, בו תבואנה במקום זה ההוראות לזיהוי הסימן.

זה יכולה להיות אתה

מאת אהרן דולב
 ברהם פריגוזין היה תושב רחובות. הוא לא נהרג במלחמה. הוא לא נרצח ע"י מסתננים. הוא הרג את עצמו.

בליל ריקודי-העם בדליה התיש את כוחותיו. בבר קר יצא לבית התרושת נשר לטעון מלט על מכונית המשא שלו. תשוש כוח יצא לדרכו, עמוס מלט, רגליו העייפות על דושות הדלק והבלמים, עיניו האדומות, מחוכרות השינה, צופות אל הדרך. בק"מ ה-12 של כביש נתניה — תל-אביב, ליד נוף-ים, התנגש במכונית שחנתה בצד הכביש. התמונה שנתגלתה לשוטרים היתה מוזעזת — כה מוזעזת שאייאפשר היה לפרסמה מבלי לטשטש את הפנים. שעתיים עמלו לחלץ את אבריו מבין שרידי המכונית. הוא לא הגיע לרחובות. סעדיה בינדק היה חבר קיבוץ דתי במגדיל. הוא עלה ארצה עם אביו ואמו מעיראק. הם רצו לתת לבנם חיים חדשים. הוא רצה לחיות אותם. הוא טייל בארפיים. כניסה לרמתיים התנגש עם מכונית-משא של נתובה, שהיתה בזרחה לתל-אביב. על הכביש נשאר מוטל סעדיה, כשחולצתו הוסרה מגופו נעצמת ההתנגשות. אופניו המרוסקות לידו. החיים החדשים בארצו החזשה, שכה התגעגע אליהם, הביאו לו את המוות.

תמונות אכזריות. תמונות שלא תכאבנה רק לקר רובים, שתכאבנה לכל אדם שישתכל בהן. תמונות ש- אין מקומן בעתון מצויר. תמונות שבכל זאת היה

לא לאחרים תשאר את הדאגה כיצד אפשר ללחום במפלצת ארורה זו. דאגתך היא. ולא באחרים תחפש את האשם להפקרות נוראה, הצמאה לזם. חפש את האשם, קודם ומעל לכל, בעצמך. כי אין איש בארץ זו שיוכי לומר: ידי לא שפכו את הדם הזה. חפש את האשם בך, הולך הרגל שאינו מוצא מקום אחר לקרוא את עתונך מלבד הכביש. ובך, עקרת הבית החוצה את הכביש בריצה כשכל מחשבתך היא להגיע דקה קודם הבית האם לא כדאי יותר לאחר מעט — אך להגיע גם בך. הנהג, הרוצה לפרוק את מטענוך שוב לנסיעה שניה. האם שקולות הדקות כנ חיך וסבל בני משפחתך ויקיריך ?

צורך לפרסמן למען יראו איתן כל הנהגים. כל הולכי הרגל, כל אשר יש להם בעל, אב או ילד. כי רק מקרה הוא שאלה תמונותיהן של אבר רהם פריגוזין וסעדיה בינדק. זה יכולת להיות אתה. זה יכול היה להיות בנך.

סטיסטיקה יבשה: בשנה האחרונה נהרגו בכבישי ישראל 230 איש, נפצעו 350 חשבוני פשוט: אם לא יפתח שיעור התאונות, ואם לא יגדל, ייהרג ב-50 שנות חיים ממוצעות אחד מכל 100 אזרחי ישראל בתאונות דרכים, ייפצעו שלושה אזרחים מכל מאתיים.

במלים פשוטות: מבין 70.000 האיש הקוראים השבוע את הגליון הזה של העולם הזה, ייהרגו 700 איש, ייפצעו 1050 איש — לא בידי אויב, לא בידי פושע — אלא בידי אותה מפלצת תאוור תנית ששמה: רשלנות בדרכים.

ובמלים אכזריות עוד יותר: 14 איש הקוראים גליון זה, כשהם בריאים ושלמים, נדונו עליידי אותה סטיסטיקה מוזעזת שלא יגיעו עד לגליון 785 של העולם הזה. הם ימותו בשנה הקרובה בתאונות דרכים.

לכן דברים אלה אינם מופשטים. אין הם נוגע עים למישהו אחר, למישהו שאין לך ענין בו, שאתה יכול להתעלם מגורלו באנחה של השתתפות בצער או באדישות גמורה.

זה נוגע לך. זה נוגע לבייחך — לאלה היקרים לך, אשר

«אני הולך לתיאטרון, אמר לקנות כרטיסים

שמואל שפיכר

שמואל שפיכר. «אולי תעשה קודם אמבטיה חמה?» צעקה אליו נוסיה, אשתו. שמואל היה כבר מעבר לדלת, בדרכו לתיאטרון בגיבלייה. זה היה בערב ראש השנה. נוסיה שפיכר היתה עדיין אשה מאושרת. מלבו בעלה לא היה לה

אוהלה של משפחת מלכה נשקף על פני כביש תל-ליט וינסקי. אין הוא שונה במר

חנניה מלכה

אהו החיצוני מיתר אוהלי המעברה התקועים שורית שורות בשדה הפתוח, בחדיגוניות משעממת. ברם, מבפנים הריהו הנקי והמסודר בכל אוהלי המעברה. אהרון מלכה בן ה-31, עלה מצרפת לפני כשמונה חודשים עם אשתו סימני, בת ה-24, שלושת ילדיו, שושנה בת עשרה התודשים, בח'שבע בת הארבע וחצי וחנניה בן השבע. מאז יושבים הם במעברת חירייה, בדרך למחנה תל-ליטוינסקי, וסופרים את הימים עד לגאולה שתבוא בצורת שיכון. בינתיים השיג לעצמו אהרון מלכה כצעני ברמת-גן וחנניה בן השבע החל מבקר בבית-הספר של המעברה. הוא אף החל מלמד את המשפחה עברית, «צריך להפוך אורחים, אמר המורה, היה מתריע כנגד אביו ואמו.

יותר מאשר את שתי בנותיה אהבה סימני את בכורה יחידה, «הוא היה כל כך נחמד, שערותיו הבהירות פיזיות על מצחו ובעיניו הפקחיות היה לועג לבורותנו בענייני השפה». חנניה איננו עוד בנה אהובה של סימני מלכה. חנניה איננו עוד בכלל. היה זה יום חמישי קשה של סוף הקיץ, קרני שמש החמסין בערו, חדרו מבעד לדפנות האוהל — חום גיהנום שרר בו. חנניה הקטן יצא את פתח האוהל בדרכו לבית-הספר. הוא חצה את הכביש כדי להגיע אל ברו המים בצדו השני. אולם הוא לא הספיק לשחות ממנו. מכונת משא טעונה חול עברה על חנה. הוא נדרס למות. «אלוהים! פורצת סימני בבכי, שתי הקטנות בורעותיה מצטרפות אליה מבלי שתדענה על שום מה. «ראיתי את המותק שלי מונח במקרה בבית-חולים תל-ליטוינסקי, לא הכרתי אותו, כמעט וחשבתי אותו לאחר. צעקתי: חנניה! והוא לא ענה!»

איש בעולם. קרובי שניהם נרצחו ע"י הנאצים באירופה, ילדים לא היו להם. כשקבלו את החדר מהאפוטרופוס, היתה זו חורבה ערבית בקצה שורת ירושלים ביפו. «שמואל שלי עשה זאת, חשבה בגאווה. את כל זמני הפני הקדיש לסידור הבית. «סוף סוף, לאחר שבעה מדורי גיהנום, פינה משלנו!» זאת היתה שירת הברבור של שמואל. בן 43, נדרס למוות בפתח ביתו. בכיס חולצתו נמצאו שני כרטיסים לתיאטרון.

הלוחמים

«מה קרה שם?» נשמע צעקות סקרנים. «ר, פורט, הוא נסע נגד הכי...»

הפטירי מישור. מכונית-משא מטיפוס סופר-וייט חנתה בצידו

השמאלי של הכביש, מולה הודקר עמוד שנשא שלט עגול, אדום: «אין כניסה». עוברים ושבים הצטופפו סביב המכונת. בתוך, מצוחצח למשעי, שרוחלו הלבנים מתוחים על זרועותיה, כובע המצחיה מבהיק בלבנו, עמד סמל התנועה, רגלו האחת נשענה על דרגת המכונת, כשעליה ספר הדוחות. הוא רשם דו"ח בשלוות נפש, כאילו התעלם לגמרי ממצירתו של הנהג. האחרון הו ציא חצי גופו דרך דלת תאו, התמרמרותו הלכה וגברה.

«כתובתך?» שאל הסמל. הנהג התרחת. «גסטפו אתם!» צעק אל עבר הסמל, «רק לדפוק אותנו אתם יודעים!» אך סמל משטרת התנועה לא איבד את קור רוחו. «אתה נאשם בזה שנשעת נגד הכי וון ובצדו השמאלי של הכביש, ובכך סיכנת חיי עוברים ושבים!» אמר כשהוא מושיט לנהג את הדו"ח הרשום. בתנועת ביטול חטף הנהג את ההזמנה למשפט. «לכו לעזאזל! לחיות אתם לא נותנים!» צעק לעומת הסמל.

הוא היה רק אחד מרבות שאינם מבינים ש-סדרי התנועה וחוקי הכביש לא נבראו על מנת להעניש נהגים ממיימים, אלא כדי להגן על חייהם. הוא לא רצה להבין ש-3570 תאונות דרכים ארעו משך תשעת החודשים הראשונים של שנת 1951, בעייתם של צבריינית מחוג

מנחם פליגלמן בן ה-32 לא הספיק לומר את דברו האחרון, טרם יצא לבלי שוב. כי מנהגו בכל לילה יצא את

מנחם פליגלמן

ביתו ביפו, בשעה שלוש לפנות בוקר. אשתו אסתר ובתם בת השלוש היו שקועות בשינה עמוקה. הוא נכנס למטבח, השאיר פתק עלייד מכונת הפתילים: «אחרי העבודה אלך לבקר את זלמן». זלמן היה תינוקם בן שלושה החודשים, שנולד חולני ונשאר בטיפול בבית-החולים זגיני ביפו. מנחם פליגלמן יצא כדרכו, על בהונות אצבעותיו, לבל יעיר את משגחתו הישנה, לקח את אופניו ונסע לעירית תל-אביב שאצלה הוא מועסק מזה שנתיים, מאז עלה עם משפחתו מפולניה, כמנקה רחובות.

בעשר ושלושים בבוקר גמר כרגיל את עבודתו ויצא רכוב על אופניו לבית-החולים זגיני. הוא הגיע עד שער בית-החולים, אך את תינוקו לא ראה יותר. מכונתו נבל עירונית דרכה אותו ליד בית-החולים.

אותה שעה מצאה אסתר פליגלמן את הפתק ליד מכונת הפתילים: «אחרי רי העבודה אלך לדגיני לבקר את זלמן». בורכם לארץ, דרך מחנית ה' עולים באיטליה מחבו אתם מכונת תפירה ישנה; מנחם היה חייט על-פי מקצועו. אסתר פליגלמן מצביעה עליה, דמעותיה זולגות ומרטיבות את לחייה. ניגרות על מפת השולחן הלבנה. «זהו כל מה שהשאר לי!» לאה הקטנה בה השלוש מתרוצצת בסחרורית כל היום: «אמא! אבא! אבא! אבא!»

המלחמה

מלחמה קרה נטושה על הכביש הישראלי. כל אחד משותפיו רואה עצמו שליט יחיד ומיוחד. לט. האוטובוס דוחק את מכונת-המשא, מכונת-המשא את המונית, המונית את האופנוע האופנוע את האפניים, האפניים את הולך-הרגל — ובתוך ניצב שוטר התנועה, שזוכה למרות גודל תפי קידו, בחוסר הערכה ובזו, בתקופה שירידת המוסר, אי-התחשבות בזולת ולא-איכפתיות אחזו בכל שטחי החיים במדינה. עליידי הפעלת חוקי בכבישים ושמירה מתמדת על ביצועו באמצעות משמרות ניידים ומלכודות-דרכים (תמונה למטה), תכנון הנדסי של הדרכים וחינוך הסברתי ניתן להילחם בתנועה הבלתי סדירה, לצמצם את

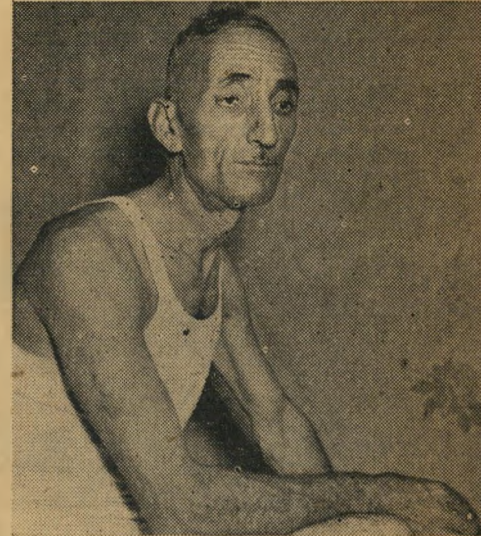
הזלילה הקטלנית של הכביש המופקד. מלחמתה של מחלקת התנועה המשטרתית משתרעת על פני שלושה גורמים ראשיים לתאונות. ביניהם תופס הגורם האישי את המקום הבולט ביותר. ששת אלפים וארבע מאות תאונות דרכים נגרמו עקב השפעתו הישירה של הגורם האישי. כל אחד אחראי ישיר לפשעים המורים אלה, לכן גם חייב כל אדם להיות שותפה הישיר של מחלקת התנועה במלחמתה בהם. הנהג הלוחץ על דוושת הדלק מתוך תשוקה למהירות מופרזת, המגלה רשלנות, חוסר נסיון בשליטה על הגה ובלמים, חוסר זהירות בפינות ובהצטלבויות-דרך, כיום, תאוה לעקוף מכונות, זילזול בסימני ידיים עושה זאת מתוך אי-התחשבות בזולת. הולך הרגל הוא אויב לא פחות מובהק מן הנהג, לגבי מחלקת התנועה במלחמתה. חוסר זהירות בחציית הכביש (ובעיקר הנהיג הכללי לעבור כביש באלכסון, כדי לחסוך מספר צעדים), קפיצה נחפזת ממכונת, משחקי ילדים ברחובות מסוכנים, כל אלה מהווים גורם קטלני ביותר. מצפונם של נהגים רבים אינו מכיר בהתחייבות מצפונות. הוא מדהיר על פני הכביש החלק מבלי להאיש את מהירות הנסיעה נוכח ילדים משחקים, חוצה כביש פזיז: «ודאי יספיקו לפנות את הכביש!» ואילו הילדים אומרים: «מילא, אותי הוא לא ידרוס!»

העולים החדשים, בעיקר מיוצאי ה' מורה, מכבידים על מחלקת התנועה ב' מלחמתה. אותו עולה חדש, שכביש ומ' כונית לגביו יצירי דמיון הם. חצה את הכביש בעינים עצומות: «חשבתי שאם אעצום את עיני, לא אראה את המכונת, והמכונת לא תראה אותי.» הגורם המכני לתאונות דרכים, נכלל גם הוא ברשלנותם של נהגים המסכנים את חייהם וחיי וולתם ביציאתם לדרך במ' כונית לקויות, הגה רעוע, בלמים פגור מים או פנסים שבורים. מספר ממוצע של 300 תאונות לשנה נגרם מסיבת ליקור יים מכניים אשר כרגיל הופכים מטרה לזילזול נהגים.

התוצאה: בעיית התנועה הנה מפלצת מ' איימת יותר ממגפה או פגעי מסתננים, והמלחמה בה חייבת להיות אכזרית שב' עתיים.

קרן אור חיוורת ריקדה על הכביש החלק, משי תדלת — ללא הצלחה רבה — לפזר את החשכה בפני האופנוע הרוהה. פתאום הצטיירו קחים ערפליים של עמוד חשמל הניצב באמצע הרחוב. יצחק בוגאיוב, שחור, יפה, פועל נמל בן 23 שהיה בדרכו חזרה מבילוי מוצאי שבת לחץ בכל כוחו על ידית הבלם. אך לשוא. זה היה מאוחר מדי.

האופנוע המשיך בתנופתו הקטלנית, צעקה פלחה את הליל השקט. ואחריה קול ההתנגשות. מצאו את יצחק מעון מתחת לאופנועו כשעשן דליל עולה מו המנוע. שוב קצר מלאך המוות את קצירו.

אותה שעה כינס סגן מפקח מחוזי יהודה גיא, ראש מחלקת התנועה במטה הארצי של המשטרה (בתמונה למטה יחד עם עוזריו ע.מ.מ. יצחק גורפינקל ומר. שלמה הררי) את אנשיו ל- דיון במצב הכביש המופקר. אמר גיא: אין אנו

מעוניינים שהנהג יראה בשוטר התנועה ששן הדי ניצב בכביש למרר את חייו ולשלוף מכיסו את הלירות שהוא משתכר בעמל כפיים. נהסוך הוא, המצב כיום. בתקופת גאות האוכלוסיה, לעומת קיפאון כח האדם במשטרה, דורש שיתוף פעולה מוחלט בין שלושת שותפי התנועה בדרכים: הנהג, הולכי-הרגל ושוטרי-התנועה. רק בדרך זו נוכל למ- גר את שמפקיר את הכביש למוות המשתולל ו- הופכו לבעייה הרת-אסונות.

268 שוטרי תנועה (כולל מנגנון), שהם רק 50 מהמספר הנקוב בתקן למצב נורמלי, מחולקים בין מחוזות חיפה, ירושלים, טבריה ותל-אביב, שהיא הנפה החזקה ביותר, בפיקוד ע. מ. מ. ליאון קופל (בתמונה מימין). מלבד שוטרי-התנועה הרחוביים על אופנועיהם וסוסיהם, שזכו לפרסומת רבה, הפעילה משטרת-התנועה משמרות נידים המצויידים בצידוד הארימקאי החי- דש ביותר (כגון גייסים בעלי מכשירי אלחוט). אולם מניעת תאונות בדרכים אינה ענין של צידוד ושוטרים בלבד. אילו אפשר היה להשיב מדריך ליד כל נהג ושוטר בכל חמשים מטרים בכבישים היה מנגנון המשטרה מגיע לשיא היעיי- לות. אך מצב כזה לא יהיה מעולם.

על כן חייב האזרח עצמו למלא תפקידים אלה — להיות גם מדריך וגם משגיח על הנעשה בכבישים.

רחל אליעזר

לרכושה של משפחת משה אליעזר נוספו כמה מזכרות: שמלת ילדה חדשה, עריסה ריקה, כתמי-לכלוך על הקיר וגליון של דבר מיום הרביעי, 16.5.51, המודיע במדור הכרוניקה השיגר- תית, כי הילדה רחל אליעזר, בת שנה וחצי, נדרסה למוות על ידי מכונית כיווב של ערית תל-אביב. משפחת אליעזר (אב, אם, בן ושתי בנות) גרה בחדר קטן בקומת הקרקע של בית מספר 45, ברחוב חזקיהו

המלך. האב, בן 45, עובד כפועל שחור בכל מקום שימצא, ואילו האם עסוקה משך כל היום בטיפול בחדר ובילדים. ביום ההוא יצאה רחל הקטנה לשחק עם אחותה בחצר הגדולה, כאשר שמעה האם צעקה אימה והבשורה: "ילדה קטנה נדרסה על ידי מכונית!" היא רצה החוצה ואספה את הגופה המרוסקת של בתה רחל.

"כל השנים האלה חיינו כולנו בחדר הקטן הזה ואף פעם לא קרה כלום. אפילו מחלה קטנה לא פגעה בנו. ועכשיו בא פתאום המוות לתוכנו. למה? למה?" היא שואלת בקול חנוק מבכי.

על הקיר תולה תמונה גדולה של הזוג אליעזר וסביבו שלושת ילדיהם. ואילו מרחל אין כל תמונה. עם העלמה לא השאירה אחריה אלא זכרונה בלב הוריה וסימני ידיה הקטנות על הנייר הצבעוני המכסה את הקיר ליד עריסתה. "ומי יודע," שואלים ההורים, "מתי ידה גם סימנים אחרונים אלה בשמש?" בארון הקטן שבפינה מקופלת שמלת-כתונה קטנה אשר הילדה הקטנה סרם זכתה ללבשה. אין עובר כמעט יום מבלי שהאם תיגש הארון ותוציא את השמלה, תנערה ותקפלה מחדש. אולם אין זה אלא תהליך לקול הרך שהיה קורא לה מעומס העריסה: "אמא! אמא!" קול התינוקת שגדם בעפר החצר.

משה רוזנו

"הכניתי את האוכל אוגנייה, אני הולך לבקר את מושיקו", היה דברו האחרון של משה רוזנו.

באחד מרחובות החול בעומקה של שכונת-התקווה, גרה אוגנייה רוזנו עם בתה בת 13. לפני שמונה שנים עלו לאר- רץ מברצלונה שבספרד. "הוא לא רצה את הדירה היפה בת ארבעת החדרים, מאס בחנות הגלנטריה מכניסת הרוחים, בחר להיות סבל בארץ-ישראל. להסתפק בלחם צר ובחזר צר ממנו."

"אני הייתי צריכה למות במקומו", גועה אוגנייה בבכי, "זקנה אני בת 55. הוא היה צעיר בן 46, חסון וטוב לב כמל- אך, למה, למה?" פרושות ידיה כלפי מעלה ובעיניה זעם וכאב עמוק.

ערב הבחירות עזב משה רוזנו את ביתו לבלי שוב עוד. הוא נשק לבתו. שתי מטרות היו לו בדרכו האחרונה: לבחור בקלפי ולהגיע אל בית בנו בן 22 שגר בשיכון החיילים המשותפים בהר-רייסף, כדי לשבת אצל מיטת נכדו החולה, לשחרר בכך את מלתו על מנת שתגיע גם היא לקלפי. היא בחר, עלה על האוטובוס הנוסע להר-רייסף, ירד ממנו, נדרס ע"י גלגליו הקדמיים. בחלון נצבו בנו, כלתו ונכדו החולה.

"מכרתי את תלת-האופניים שהש- איר אחריו" אומרת אוגנייה, "כדי שבתנו צפורה תוכל להמשיך לל- מוד ולוא עוד שנה אחת בלבד." כשיחוסל כסף האופי- ניים תצא אוגנייה ל- עבוד.

המניעה

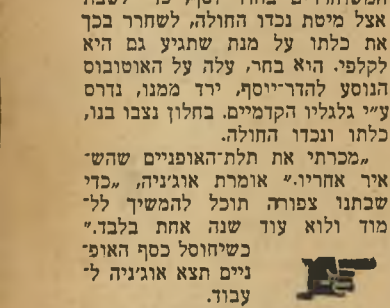
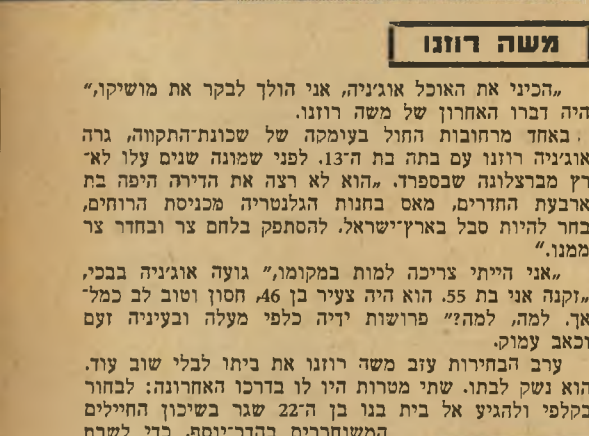
משלושת אמצעי הלחימה בתאונות דרכים, הר- כח ששיתת ההסברה מסתכמת בתוצאות החיור- ביות ביותר. במקום שקיים חינוך תנועה יעיל ומקיף — אחוז תאונות הדרכים קטן ביותר.

לפני זמן קצר הוקם במטה משטרת ישראל מדור להסברה שתפקידו לא קטן, ואולי גדול, מתפקידם של אלה המפעילים את חוק התנועה בכבישים. מומחי תנועה חוזרים לכתות בתי-הספר (תמונה משמאל) מסבירים לילדים כיצד יש להתגבר על איומי הכביש. במעברות מתחנך דור שמושגיו על תנועה הלמו את מצבה בימי הביניים. הדוגמה הקלא- סית: עולה שפתח את דלת האוטובוס, ליד מחנה ראש-העין, ירד ממנו שעה שדוהר במהירות של חמישים ק"מ לומטר לשעה. כשנשאל בבית החולים מדוע עשה זאת, מלמל מבעד לתהבו- שת הגבס: "לא ידעתי שהאוטובוס יעצור ליד המעברה". אולם העולים הח- דשים אינם גרוועים בהרבה מן הוותיקים, המצטיינים גם הם בחוסר חינוך לבטחון. חברי אגודות הנהירות שנוסדו בשלר- שת הכרכים יוצאים לרחובות, מרביצים להולכי רגל, אשר שניים מכל המשה בני- ניהם חוצים את הכביש אלכסונית מבלי להבין שמאחורי גבם דוהרת מכונית, את תורת הירידה הנכונה מן המדרכה, התצויה הזהירה בכביש. אולם פעולת אי- גודות אלה, אף שהיא נאה וחיובית, אינה יכולה להספיק.

באמצעות שני אמצעי התעמולה, העיי- נונות והרדיו, חותר מדור ההסברה (כמ- סה הארצי של משטרת ישראל) לקראת פיתוחו של חושג-תנועה בריא ויציב בקרב תושבי המדינה. 47.800 דו"חים (רפור- טים) נרשמו בשנת 1950, שעה שמספר כל כלי הרכב הגיע ל-35.000. כמעט ר- פורט אחד לכל נהג.

תוצאתם — לחץ עצום של תיקים על בתי-הדין, לחץ שנוטל את עוקצו של המקרה. שאינו משמש עוד מופת חינוכי אם משפטו מתקיים שנה לאחר תאריך העבירה וגורם למתן עונשים קלים ביחס עבור פשעים המסכנים את חיי האזרח סכנה מתמדת.

המצב הנוכחי של חוסר כוח אדם ב- מחלקת התנועה של המשטרה, נובע הן מתנאי התקציב הזעום והן מקשיי האיוס

העם

שעה אחת אחרונה

היה זה כמעט מעשה סמלי, כשמאות אלפי אזרחי המדינה סובבו את קיצי עשוניהם, החזירו את המחוג שעה אחת אחורה. רובם עשו זאת בשמחה, מתוך הרגשה סתומה (אך לא מדויקת) שהריוח שעה נוספת לחייהם. אולם היו גם מעטים שהיתה להם הרגשה פחות נעימה, כאילו נתנו את ידם לנסיגה הגדולה שהטביעה את חותמה על שטחים כה רבים בארץ.

יוסף וייץ, ובין 43 שנה, בגיל 18, נטל לידיו מעורר וע' בד למחרת יום עלייתו כפועל פשוט ברחוב בתי, וחתיק החקלאות העברית ששילם את המחיר המלא בסבל ובקדחת, קם בירושלים ואמר כמה מלים מהדהדות: העולים החדשים בורחים מן האדמה, נוטשים את המשקים ש' הוכנו להם. כל המפלגות, מתוך חשבונותיהן המרוששים, עזרו להם לעשות זאת, פיתו אותם בהבטחות כוזבות של חיים קלים בשי' כוונים ופוערים. יוסף וייץ, בעצמו איש מפל' גה (הפועל הצעיר) כמעט מבטן ומלידה, לא הוציא מן הכלל גם את מפלגתו שלו. היתה זאת רק תרועת חוצצרה אחת, מתוך שלל הצלילים של התזמורת המלחה את הג' סיגה הגדולה האמתית — זו אשר בחזית ה' מוראל החלוצי של אנשי הארץ — אשר מ' מנה נובעות הסיגות הרעשניות יותר בחז' תות החיצוניות.

אתה תשא נשק?

אתה תשא נשק נגד הרוסים? — שאלה זו, שנזרקה לתוך חלה הכנסת בויכוח הגדול על ההצטרפות למחנה המערב (העולם הזה 732) גרמה לגל של חשבונ'נשפ והתעמקות פנימית בנוער הישראלי שלא היה לו דוגמה מאז נסתיימה מלחמת העצמאות. בבתי-הקפה, בבתי-ספר, בצריפי אגודות הנוער, ליד שולחן האוכל ובמטה השיט הצעיר הישראלי רגע קט את העתון מידי, נעץ מבט בלתי-מרוצה בחלל שממולו, וניסה להשיב לעצמו על השאלה העלולה להיות מכ' רעת לגבי עתידו ביום מן הימים: האם ילך הוא?

אף כי התשובה היתה קלה לדברני הכנסת ולתועמלני כל המפלגות, היתה קשה מאד כמעט לכל צעיר אחר. אמר חייל משוחזר, פצוע-קרב, בקפה שטרן בתל-אביב: שחבתי על זה. תחילה אמרתי לעצמי: לא אלה, אחר' כן שאלתי את עצמי: אתה רוצה שהרוסים יבואו הנה? אמרתי לעצמי: לא. אבל אם אי' ני רוצה שיבואו הנה, האם אתה לאוסטרלים או לניו-זילנדים להגן על עצמי? האם לא אבוא לעצמי?

היראה צעיר שני בקול רם, באוטובוס יור' שלמי: זה הכל תלוי. אני אגן על ארצי. כל מי שאומר אחרת הוא דרק. אבל לא אעזור לאמריקאים לנצל אותי כדי לחרוש מוימות. וחוץ אחריו צעיר אחר: לא יודע מראש. א חשוב כשזה יהיה. אעשה מה שיעשו כולם.

הקריה

גם השר לשש עיניים

כשאברהם קליר ביקש לפני עשר שנים הלוואה של אלפים לירות על מנת לצייד בית

חרושת חדש, ארגמן, נשאל: בשביל מי תייצר? השנה הגיע יצור מוצרי הצמר של ארגמן למיליון וחצי לירות.

חברת ארגמן נוסדה לפני 18 שנה על ידי קליר וסאם (משי זקס) זקס ברמת-גן, הקיר על 1947 מפעל חדש לטקסטיל (הווקף מהל חשבונו 60 אחוז מתוצרת מוצרי הצמר בארץ) בבני-ברק אחר שראש עירייתה, יצחק גרשטיקורן, הודיע: „עשר שנים לטשת את עיני לארגמן ו' אולם גם דב יוסף, שביקר במסגרת שבוע התעשייה בבני-ברק, לטש את עיניו. המטרה: אברהם קליר עדין הדיבור, גבה הקומה, השחרחר ובעל העיניים הכהות. כשהתמנה שר המסחר והתעשייה קרא ל' קליר * איש הטוהר-הצעיר לשעבר שמפעלו הוא דוגמתי מבחינת המתקנים הסינציאליים אשר בו ושהפך למוצג ראווה למבקרי חוץ, לעמוד בראש אגף הטקסטיל שבמסדרו. המתווך המשוער למינוי חבר הנשיאות של התאחדות בעלי התעשייה: אריה שוקר, נשיא התעשיינים.

הפתעה שנייה היתה מינויו של אריה ליכטנשטיין עורך הדין בן ה-36 שהפך מנהל יצר, למנהל חטיבת התעשייה, אחת משלוש חטיבות משרד המסחר והתעשייה (מזון, תעשייה ומסחר).

המשק

כרגיל, מטבע זר

המפעל החדש במדינה לתעשיית רפואות הוא ירושלמי ונקרא טבע. עולים מגרמניה יסדו אותו לפני 17 שנים, העסיקו ארבעה עובדים, השקיעו בו שלושת אלפים לירות. היום מעסיק בית החרושת 422 עובדים ושוינו נאמד בשליש מיליון לירות.

תרופותיו של טבע, שערכו עלה ז' מאה, נמצאות בהרבה בתי-מרקחת אירופיים ודרום אפריקאיים, כבשו גם שוק בארצות-הברית. אולם שוק אחד, חיוני ביותר, לא זוכה להספקה מלאה מצד טבע. השוק: ישראל, שרק 60 אחוז מתצרוכתה באה על סיפוקה. ההסכר: כרגיל, המחסור במטבע זר.

המשך המאבק

„אם תלכו בחוקתי ובהוראותי, הריני מציג בפניכם את מנהל חטיבת המזון, אבי' נועם הלוי. אם תסורו מן הדרך הישרה הרי עומד לצדו צבי להמן, מנהל אגף הפ' קוח הנוער ב-900 פקחים (ראה אנשים) ו' רמו שר המסחר והתעשייה דב יוסף בעת פגישתו עם נציגי סוחריו המכלת בארץ. אחר שהחליט לפתוח דף חדש ביחסיו עם הנוחי המכלת כשהמזכיר הכללי של הת' אחדות הסוחרים, אפרים גוזמן, הבטיח שני' תוף פעולה, לא התרשם השר, שלף המכני' לאסיפת הצינונים הכלליים בה הרצה גוזמן בפני סוחרים על „המשך המאבק“.

למרות שד"ר דב יוסף המיין גם את הארגון השני של סוחריו המפלת, המנהל על ידי הרב ראובן פלדמן, מוכיר אירגון סוחריו המכלת משך 20 השנים האחרונות, שפרש מארגנו והופיע כמועמד ה-40 ברי

* בכורו של קליר, צבי, מדרך צופים ו' איש פלמי'ח, נפל בקרב על איסודו והונחה בבית מפואר ברמת-גן, בית קליר, המוקדש לעיון והופעות צופים.

שימת מפא"י לכנסת השניה ואף נבחר אליה ופילג לאחר מכן את ארגונו, לא הסכים חבר הכנסת המפא"י להיכנס למ' סיבה יחד עם מעסיקיו הקודמים. אחר שחיכה שעות מספר, נתקבל על ידי השר בלבד, כיוון שמנהלי החטיבות והאגף לא ידעו על הפגישה השניה, שגם לא הוזכרה בהודעות הרשמיות, שמע אותה תכנית פעולה.

המעמד השני

טרומפלדור נוסחה דרונית

במטה המשטרה בחיפה התלחשו השר' טרים: „יש מול עצום לתושבי מנסי“ הם

הרב ראובן פלדמן לא הסכים להכנס למטיבה

התכוננו לתושבי מעברת מנסי שההתקיפו שוטרים שבאו למקום על-מנת לאסור אחד התושבים (עולה חדש מעירק) הנאשם בהבי' רחוק. כי למרות לפני 15 איש נעצרו על ידי המשטרה, היה מול התושבים נעוץ בכך שלא נגרמה שום שפיכת דמים. כאשר נודע לתושבים על מעצר האדם, התקדמו לעבר חדר המוכירות שם הוחזק העצור, תבעו את שיתורו המידי. „אל תפחחו מהשוטרים ו' צעקו כמה מסיתים מבין התושבים. כאשר הופיעה תגבורת מחיפה (קצין ושני שוטרים) לעזרת השוטר הבודד מתחנת המשטרה של גילמה היו הררי' חות כבר נסערת ביותר, הקצין הורה לשחרר את העצור.

אך הרחוחות לא נרגעו, הקהל המשיך להתנפל על השוטרים שנאלצו לירות באויר; אך לשוא. ואז בא הרגע המכריע, אר' תו רגע שבו צפון מזל התושבים: הקצין לא איבד את השליטה על עצביו, הורה לאנשיו לסגת למכונית במקום לירות באנשים. רק כעבור שעה הגיעו שוטרים נוספים מחיפה שהשליטו את הסדר.

למעשה, לא היתה זו התעסקותם הרא' שונה של שוטרים מתחנת גילמה עם העולים החדשים השוכנים במעברות גילמה. אחד השוטרים במשטרת גילמה (שזכותה, בשעתו, לפרסום לא כל כך חיובי, אך המ' מלאת, בכל זאת תפקיד חיוני באחת מעמ' דות המפתח המרכזיות של הארץ, בעמק) הוא שוטר דרוני וחתיק, מגודל שסם, שהוא מאותם הטיפוסים שאפשר לזרוק אותם מן הקומה ה-111 של מגדל-שחקים והמגיעים, בכל זאת, בשלום ובחיון רחב לקרקע. באחד הימים הגיעה למשטרה ידיעה מחיפה: במעברה הקרובה פרץ ריב' דמים בין העיראקים והאשכנזים. למפקד התחנה לא היו שוטרים במקום (דבר תדיר בתחנה שמספר אנשיה מצומצם מדי). היה בתחנה רק אותו שוטר דרוני, בלי' ברירה שמו אותו במכונית, שיגרוהו למע' ברה.

בהגיעו שם מצא הדרוני מחוה מסוכן. העיראקים התנפלו עליו בהתרגשות עצומה, ונשענו נקמה. נתברר שבמחנה ארע מקרה של הפלייה עדתית איומה. מה יש? הנה, כל האשכנזים עומדים בתור, מחזיקים בידיהם פתקאות והם לא הורשו לעמוד בתור. מה זאת אומרת? עיראקים לא יהודים? רוצים גם כן לעמוד בתור. גיגש הדרוני, נוכח לדעת שהתור הוא לבחירות הקונגרס הצינוני, הפתקאות הם שקלים. לעיראקים לא היו שקלים, לא יכלו איפוא לבחור.

היררה הדרוני — אם לא ימצא פתרון, תפרצנה מהומות דמים, יהיו הרוגים ופ' צועים.

„אין דבר“, אמר הדרוני. „אני אסדר הכל. יהיה לכם קונגרס. אני אחראי“ הע' מיד שולחן באמצע המחנה, סידר את כל העיראקים בתור. הם חיכו שעה, שתיים, מאושרים כי הצדק ניצח, ניגשו איש, איש לשולחן. הדרוני רשם את השמות, הפר' טים האישיים. הסערה שככה.

כך קם הקונגרס הספרדי הראשון בארץ, אך לא היה זה מקרה יחיד לאותו דרוני. פעם אחרת הוועק למעברה שניה, בחור מטריפולי דרש מהמוכר עגבניות. המוכר לא רצה למכור לו. הרים הטריפוליטי אבן גדולה, פצע קשה את המוכר, שהיה עיראקי. מיד פטטה השמועה במחנה: קומו עירא' קים, הכלבים בני טריפולי הרגו את אחים!

הרב ראובן פלדמן לא הסכים להכנס למטיבה

ברגע האחרון נשלח הדרוני יחיד. מפקד תחנת המשטרה חיכה בדאגה לידיעה. חצי שעה, שעה, שתיים. שום ידיעה לא באה. המפקד לא יכול עוד להתאפק. אולי הגר הדרוני? אולי הוא מתפתל ביסוריו, פצוע? הוא לקח את מכוניתו, דהר אל המעברה. במקום שררה דממה עמוקה. דאגתו של המפקד הפכה אימה. הוא ידע שאחרי מעשה פשע רגילים עולים חדשים אלה להתחבא באוהליהם, מפחד תגמול. המפקד הסתובב בין האהלים, לא פגש נפש חיה. פתאום שמע קול מרחוק. הוא מיהר אל המקום, ראה מחוה מפתיע. טריפוליטאנים ועיראקים, באחוזת-אחים, לפ' גיהם עמד הדרוני, נתן להם הרצאה. מסוקרן התקרב המפקד, הקשיב, ביקש לדעת את הנושא. הדרוני הרצה על יוסף טרומפלדור.

המעמד השלישי

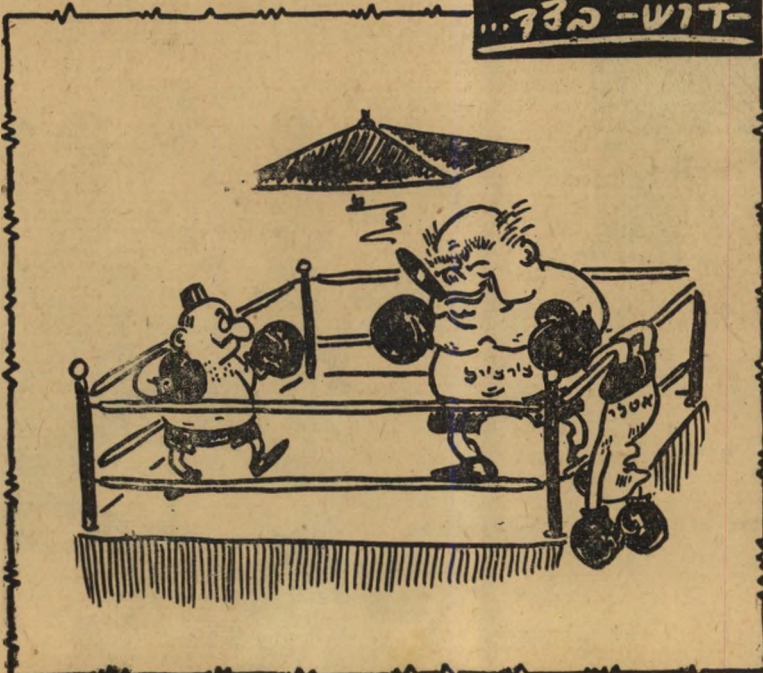
גם למשפחות רוינשיות

„אה, הם רוצים לרמות אותנו! זו היתה ההגבה הראשונה כששר החוץ הציע, כנאום ערבי נבצרת, כי ממשלת ישראל תתן בית חקלאי במדינה. כוונתו היתה לאותם הערבים שלא עזבו את תחום המדינה אך נחשבים בכל זאת לנפקדים“, והמונים אלפי נפשיות. „מה פתאום עושים לנו טובות? אמר שיין חשוני, וחבריו בבית-הקההה נינעצו בראש כאות הסכמה, בטוחים שיש עוקץ בכל העניין. גם ההודעה הרשמית יש קבלה הנחלה החדשה לא תפגע בכוחו של האדם לנחלתו הקודמת, אם תאושר חוקית, לא הר' עילה. הערבים למדו, מנסיגום, כי אין נות' נים טובות חינם.

להגבה זו נוסף גורם פחות מקרי: המפ' לגה הקמוניסטית מנהלת תעמולה נגד קבלת ההצעה. לדעת אויביה, מתוך נימוק שכמה שרע לערבים, טוב יותר למפלגה בבחירות הבאות.

התוצאה: מתוך אלפי הנפקדים הטכניים נרשמו רק מאות ספורות לשיקום מחדש. השבט נשאר. אחד מאלה שלא הת' יחסו בחשדנות להצעה היה שיין שבט הג' האריש. שבט זה, שבא לארץ לפני כמה דר' רות מסוניסיה, שכן עם פרוץ מלחמת העצמאות ליד גדרה. אחר שיעצו לו בידידות להתחוק משם, עבר לעגור ואח"כ לחברון. ביום בהיר אחד הסתנן

חחוק קבע כנפקד כל ערבי שנזב את ביתו בימי הקרבות. לפיכך הופקעה אדמתו של אדם שנעבר בימי הקרבות מיעור, למ' של, ליפ'.

כל השבט חורה למדינת ישראל. עם זאת לא נסתיים נתיב השבט. הוא התישב במגדל-גור. אולם כשהועמד ערבי מגדל-גור בפני הברירה לעבור לאדמת מצר-רים, הידרג או לפנים מדינת ישראל * בהר השבט להשאר במדינה, עבר לרמלה. יחד אתו עברו כמה עשרות מגידולאים וחתיקים, אורגים.

ליר מגדל גביסאלת, המגדל המפורסם של רמלה, שהופיע על שטרות הילרות בני 5 לא"י של המנדט, הקימו הערבים כמה אהלים, שדמו משך הזמן למסגרים נקר * בים. בהתקרב עונת הגשמים הועמדו לר-שום פחונים. אולם עיקר הפעולה מבוצעת במרחק של כמה מאות מטרים. שם, בלב מטע של יזמים, על אדמה מצויינת, מוקמים 62 בתים-לדוגמה, לבנים בעלי גגות רעפים אדומים. ליד כל בית שני דונם, במרחק-מה 10 דונם נוספים. שטח זה יספיק למשקמה, גם כשהיא דו-גנישת.

מכיון שהערבים מרויחים כיום שכר של כמה לירות ליום (השקאת שדות יהודיים בלילה) ואינם צורכים רבה, יש להם כל הסיכויים לעלות שוב לגדולה. **ללא פרסום יתר.** האדם המנצח על פעולה זו הוא ראובן אלוני. בעל פנים אדומים ועגולים, עינים בהירות וגוף מאסיבי של אישה-התישבות וחתיק (קבוץ אלונים). לימינו עומד בן גדרה, שלום סברדלוב, המשמש שטרן לשבט הג'ואריש, עוד מוזמן היותם שוכנים ליד גדרה. תפקיד השניים (כבאקשיש, נוסף על תפקידם העיקרי במ דור האומות המבורות): ביצוע החלטות הועדה הבינמטרית לשיקום הפליטים ה ערבים.

ועדה זו ביצעה, ללא פרסום יתר, כמה פעולות מוצלחות — העברת ערבים לכ פרים נטושים או נושאים למחצה, בתאם לתכנון המרכזי. רק במקרה אחד לא הצ ליחה ועדה זו, עד כה, לבצע את תכניתה: העברת ערבי אום-אל-פרג' לכפר ערבי אחר.

תחבורה

דרוש מיד: סולם

הסתדרות העובדים הכללית דמתה השבוע לילד הרפתקני שטיפס על גג ולא ידע כיצד לרדת ממנו. היה דרוש לו באופן דחוף סו לם. אולם איש לא התנדב להביא לו את הסו לם הזה.

באחד הסכסוכים המגוחכים ביותר בתול דות הארץ התעסקה ההסתדרות על נקודה עקרונית שהיתה חסרה, כמעט, כל משמעות. שלושה קואופרטיבים בינעירוניים — אגד דרום-יהודה והשחר * עשו יד אחת כדי לה קים קואופרטיב מאוחד. ההסתדרות הס כימה לכך. אחר שהאיתוד בוצע כבר בפועל (באופן נסיוני) גילתה ההסתדרות שאינה מסכימה לכמה מפרטי התקנות (הבלתי-חשור בים). הקואופרטיב המאוחד הציע הצעות פשי רה, שסיפקו, למעשה, את לרישות ההסתדרות. ההסתדרות דרשה כניעה ללא תנאי. הקואופרטיב סירב. כשהבינו שלושה אנשי ההסתדרות הממונים על הענין כי הרחקי לכת וכי עליהם לסגת, חיכו שמישהו יגיש להם את הסולם לרדת מן המצב המזור. בהע דר סולם כזה נשארו במקומם.

המזור במצב הוא שלהסתדרות אין בכלל מעמד הגיוני בכל העסק. להלכה היא מתיי מרת לייצג את הצרכנים — נוסעי האוטובו סים. אך באותה הצדקה בדיוק יכולים להופיע ולטעון אגודת הצמחונים (שגם הם נוסעים באוטובוסים), חברי תנועת האספנטו (באר טובוס מדברים בכל השפות) או אגודת התר שיסאלמים. המוסד האחראי באמת כלפי ה צרכן לא הופיע בכלל על הבמה (אם כי משך בכמה חוטים מאחוריה): משרד התח בורה של ממשלת ישראל. מיוצג ע"י ישר אל בר המפקח על הדרכים.

כשירו התוחתים הגדולים של ההסתדרות את פצותיהם התעמולתיות, נזכרו וחתיקי הנהגים שלמדו את מלאכת ההתנ צות בשנים ארוכות של דוקר עם נוסעים מנדונים, החלטו להקים אגף ליחסי צי בור בהנהלת יוסף זמורה, נהג וחתיק בעל עיניים כחולות וגוף מוצק. התוצאה: הפצצה נגדית של כרוזים וגילויי-דעת. בין שתי הסוללות עמד הקהל הנבוך, מבלי לדעת בדיוק במה הענין, אך מוכן, כדרכו, להטיל את כל האשמה על הנהגים הנותנים לו לחכות בתור.

שילוב קווים. אולם למעשה בא עצם האיחוד כדי להקל, במידת האפשרות, על הקהל, הנהגים, פטרויוסם של חברותיהם ארוכות-המסורת בדרכים, לא התלהבו תחילה לכל הרעיון. אך הנימוקים בעד היו משכנעים מדי: לכל קו יש שעות עומס משלו. בתחבורה הבלתי-מאורגנת עד כה עמדו מכוניות באפס מעשה בקו אחד, שעה שבקו שני הזדנבו תורים ארוכים. רק עם האיחוד אפשר יהיה לשלב את כל הקווים והשרותים במידה שתאפשר להפיק תועלת מקסימלית מן המשק הקיים ומן ה המכוניות הצרפתיות העומדות להיכנס לש רות (נוסף על 1000 המכוניות הקיימות).

ספנות

אניות ללא מלחים

בעוד ההסתדרות מתכוננת לבצע נסיגה-כבוד ביבשה, היה העורף הימי שלה נתון

הרייר שמואל גרינברג שיכון או עורד'ין ?

בסכנה חמורה. אולם בעוד שבכבישים היה דרוש לה סולם כדי לרדת מן הגג, הרי בים היה דרוש הסולם כדי לעלות שוב על סר פון האניה, ממנו נזרקה הימה בהתזה עליוה.

מלחמת הימים באגודתם, שנראתה צהר בה למדי, רכשה לה אהדה כמעט נלהבת ב מדינה, בעיקר בין וחתיקי ההסתדרות עי מה. יודעי דבר, שידעו במשך שנים את המצב האמתי בשותפות המזורה של אגודת הימאים וחברת שוהם (נגד הימאים עצמם) מצאו סיפוק עמוק בעובדה שכבוד ההס תדרות ניצל ע"י המורדים, בהנהגת הקצין הימי הצעיר נמרוד אשל, שהכו את אויביהם שוק על ירך, השתלטו על סיפון האגודה והתכוננו להחזיק בה בכל מחיר.

כשניסו המוסדות היריבים להציל את הניתן להציל ע"י דחית התקנון המוצע ע"י הנהגה החדשה (לפיו תהנה מאוטובוסיה כמעט מוחלטת, ללא התערבות הפקידים שהשניאו את עצמם עליהם). תשובת הימ אים היתה חותכת, ברות המסורת הגאה של המהפכות הימאיות של התקופה: התי פטרות המונית של הימאים או כניעת ה הסתדרות.

מכיון שקשה לאניה להפליג ללא מלחים, אף כשהיא נושאת בגאווה את הדגל של הצי המסחרי הישראלי, לא היה ספק רב מי ניצח בהתמודדות.

דרכי חיים

למחרת נעלם בית-השימוש

יצחק גרוור הוא בעל הבית בדינגוף 54. הבית הוא צרפון רועד ורועע.

הישר ממחנה שער-העליה נכנסו שמואל

* בין השאר: מהפכת 1905 ברוסיה שה זלה עם מרדת מלחי אניה-הסיוור פוט יומקין בים השחור; מהפכת מלחי קרונ שטט ב1917 נגד הצאר וכעבור כמה שנים נגד קיצוניות המשטר של לגין; מהפכת 1918 בגרמניה שהחלו בה מלחים סטרבו לצאת לקרב.

גרינברג, אשתו אדלה ובתם לחר שבצריפו של גדור באוגוסט 1950. אמנם, נגד רצו נ, אך להסכמת הרייר הקודם שמסר את החרד, הפרוודור עשוי הקרשים השקופים, הגג הדולף ובית-השימוש בצורת ארגו בעל דלת שבחצר. למחרת נעלם בית-השימוש בעורתו הפעילה של בעל הבית, מתלו.

שמואל גרינברג בן 47 ואשתו לא הס תגלו, על אף שחיו שנים רבות מאחורי גדר תייל של מחנה-הריכוז גרמני, לחיים בלי נוחיות אלמנטרית. לכן הקימו מיד ארגו בעל דלת חדשה. אמנם פחת יפה אך מלא תפקידו. גורלו היה כגורל קודמו. ידיו הח רוצות של יצחק גרוור סילקוהו על מנת לאלץ את גרינברג לעזוב. ייתכן שגרינברר היה עונו, כי אין הצריך ברחוב דינגוף 54 מטרה נעלה למלחמות עוות, אילמלא האמת הפשוטה — שלא היה לו לאן לעזוב.

הוא התלונן במטרה והופנת למחלקה הסניטארית של עיריית תל-אביב. המחלקה הבטיחה לעיין בדבר. בינתיים החל שמואל גרינברג דואג לפרנסה, עבד עבודות סנדל רות בדריה הצרה, נרשם לשיכון. הוא ובני משפחתו עשו צרכיהם אצל שכנים — לפי תור כל השכנים שהסכימו לקבלם, כדי לא להקשות על אחד מהם יותר מדי.

המחלקה הסניטארית של עיריית תל-אביב עדיין עיינה במקרה, וכשהתעניין שמואל אחרי מספר חדשים במצב הענינים, הוסבר לו כי אין למחלקה כל אפשרות להתערב בעניין. ואם בעל הבית מצא לנכון להרוס את בית השימוש אין זה מסמכותה להכריחו להקימו שוב. "טוב", טען שמואל, "אקים אותו בעצמי". אך לבו של בעל-הבית היה טוב עליו הפעם: לא נתן לגמור את בנין בית-השימוש כדי להרסו אחר-כך, אלא הו דיע מראש על חוסר התועלת שבמאמציו, ולמה יוצאו שניהם כוחות — הוא בהקמה והוא בהריסה ?

שמואל, אדלה והבת המשיכו לכבד את שכניהם בכיקוריהם. כדי לא להטרידם יתר על המידה כיוונו את עצמם לפי לוח זמנים ולא לפי צורך גופם — דבר שנתן אותה תיו בכריאותם אחר שנה וחצי.

והמלחמה נמשכת. יש צו פינוי בידי בעל הצריף. לשמואל אושר אמנם שיכון, אך יש לשלם מיד 400 לירות ועם הכניסה 400 נר ספות. מאז חורבן בית-השימוש הראשון הו ציא 400 לירות לעורכי דין, בדיוק הסכום החסר כעת לשיכון. ביאשו פנה לפני שבוע לגרוור: תן לי לחיות בשקט מספר חודשים בלי להכריחני להוציא כספי האחרון לעורכי דין, תן לי מנוח, אעבוד וארוי; אאכיל משפחתי פת-לחם יבשה ונצא לשיכון ! תגובת בעל הצריף מס' 54 ברחוב דינגוף: "לך לגור במלון עד אז !"

רוחב החזה המדויק

כאשר פצצה אחר פגעה בבנין אחד ברחוב טרומפלדור ב1941 נולד חובב, יחזקאל

שנה לבולים קיבל אמנם מכתב תשובה ארוך ומעניין אך בלי בולים. כך נתגלתה לפניו תובנות חדשה. יחזקאל התחיל מריץ מכת בים לעשרות אנשים זרים לו לגמרי בכל קצווי תבל. כתב להם על עצמו, על הארץ, על מעשיו וביקש מהם לספר לו על חייהם. בלי הבדל גיל, מין או מעמד רכש לו חיש חג רחב של ידידים שאף פעם לא ראה את פניהם וכנראה גם לא יכירם אישית לעולם.

צעדיו של נושא המכתבים על המדרכה שלפני חלונו הפכו לו לצלילי מוסיקה הנעי מים ביותר. את ערביי החופשיים הוא מבלה בחברת דיו, עט ומילון וכשגופו יושב בכסא משוטטת רוחו במרחקים, מבקרת אצל חב ריו באוסטרליה, אמריקה, שבדיה, יפן. ידידי העט כפי שמכונים נפגעי החובבות הזאת בלשון לועזית, מתוחים דרך כלל, למרות המרחק להכיר איש את רעהו יותר טוב מאשר את משפחתם הם בזמן הקצר ביותר.

"לאדם זר היושב אפיו קילומטרים ממך", טוען יחזקאל, "אפשר לגלות כל כך הרבה דברים שכה קשה לספר לאחיק". שהרבה יותר קל להתכתב עם איש זר מאשר עם קרוב. כתב גם יוקיו קוקטאמי, אף הוא בן 18 מקאובה, עיר נמל ביפן, במכתבו אל יחזקאל השבוע. הדרך להיכרות לחצי השני של כדור הארץ היתה ליחזקאל קלה יותר, מאשר בלשון בחורה תל-אביב: לפני שלו שה שבועות כתב לבית-מסחר גדול ליצוא שהובאו ארצה, וביקש לקשרו עם אנשים צעירים המעוניינים להתכתב. כעבור עשרה ימים עתה נוסף ליוקיו גם הריושי אוקמ סה, נערה יפאנית העובדת באותו בית מס חר ושהביעה במכתבה הראשון תקוה א לחליכת מכתבים נמרת ותיאורים הדדיים של הארצות (ב לקידום ענין אחות העצמים על ידי מאמץ קטן זה.

"דוד יקר !" מכתב יחזקאל ירד אחר — את גיק הנדרי, בן 48, תושב אוסטרליה וחובב יתיק, שכותב מכתבים של ששה ויותר עמודים ושסר לו, במרוצת הזמן, את גובהו, משקלו, גודל נעליו ורוחב חזהו המדויק.

למרות שמספר הכתובות אהם עומד יחו קאל בקשר מתמיד מגיע ל-25, אינו מסתפק בהישגיו. רצונו עז לכתוב לעוד אנשים — דבר שקשה לתאר בהתחשב עם מספר התי רוצים שהאיש הרגיל מסוגל להעלות על דעתו בנסותו לדחות כתיבת מכתב. אלא שליחזקאל כתיבת מכתבים היא שיחת רעים, שיחה בעלת היתרון הגדול כי אפשר לדבר בלא להאזין לצד השני. "מה" אומר הוא "איכפת לי אם יושב בארגנטינה איזה איש שמצצף על מה שאני כותב, כל עוד יש לי התענוג !"

בינתיים: חבר חדש

זילפה היתה נערה ספרדיה רגילה. לא

ירידעט יחזקאל הולצמן "מה איכפת לי ?"

יפה, לא מכוערת. מעולם לא עסק מוחה בהרורי השכלה, תרבות וכיוצא באלה. שאיפתה היתירה היתה להינשא לאיש, ללדת לו תיטר, במיטב המסורת המשפחתית של ביתה רב-הילדים. לידותה עברה עליה בין חומותיו של בית אבן, במחנה יהודה שב ירושלים.

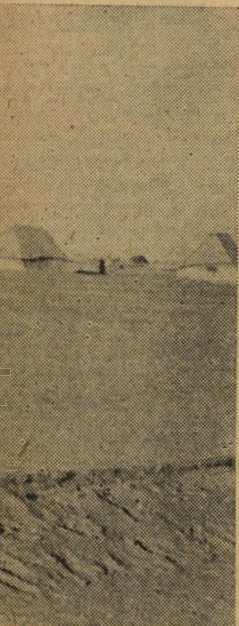
כשמלאו זילפה עשרים שנה בחר בה אברהם שאכניז מן השכונה הקרובה, שעלה מסוריה שנתיים לפני כן, אם לילדיו. (המשך בעמוד 10)

הולצמן, בן רעננה, או בן שבץ, שביקר באותו בית, הראה אותה שעה אוסף בולים שקיבל מאמו ליום הולדתו לחבריו וחוזה באוצרו המתפור לכל הרוחות. כילד שאפי תני לא אמר נואש. בוקר, בוקר, לפני היכני טו לבית-הספר ובצהריים בצאתו ממנו חי טס בפתח האשפה שבסביבה על מנת לחשוף ולהעשיר את אוספו. הוא חיפש, החליף, שנורר בולים כל השנים.

כשפנה לפני שנה וחצי באמצעות תייר לאדם זר לו בארצות-הברית בבקשתו הנו

סידרת תמונות זו

ומסמאל ולמפה נש-
לחה באופן אקסק-
לוחיבי להעולם הזה
בארץ ומראה את
ההתפתחות האח-
רונות בשטח האח-
נות הצבאיים הכי-
רשיים באזור תע-
לת הסואץ. הת-
פתחויות שתפסו
את המקום הראשי
בעתונות העולמית

התפרצות

בין רבבות הפועלים ש-
הועסקו על יד הצבא הברי-
טי במחנות אזור התעלה מ-
או מלחמת העולם השניה
היו גם קנאים לאומיים לא
מעטים. שתי התמונות (ל-
מעלה ומשמאל) מראות
כמה פועלים מצריים שהצ-
ייתו להאטנט על כמה רי-
בים של החיילים הבריטיים
באחד המחנות. לא היה בי-
התפרצות זו כל פטוזה
מתוכננת - המצרים רצו
רש להפגין את התנגדותם ל-
אנגלים. הם הצליחו לפגוע
בכמה חיילים אך חיש מהר
פורק נשקם השדוד מעליהם.
חיילים בריטיים, בסיוע מ-
שוריינים, הסיפו את הפוע-
לים, ריכוזם במקום אחד ו-
ערכו חיפוש אצלם לגלות
נשק מוסתר או תעודות הי-
מעיות על השתייכות לאי-
רגון האחים המוסלמיים.

גלי תהנת השידור יצאה קריאת העולמיא של אל-אוהאר, ראשי העולם
המוסלמי, למאמינים להיחלץ בגוף ובנפש לעזרת מצרים נגד האנגלים. פנייה
מיוחדת כוונה לחושבי סודאן להצטרף לגי'האד נגד הכופרים.
לעומת ההתלהבות וההתרגשות הצוהלת של קהיר הורגשה באיזור הסואץ
עצמו מעין אכזבה קלה. שני הצדדים הרגישו כצופים בהצגה ששילמו מחיר
גבוה לראות מחזה טוב שהוחלף ברגע האחרון על ידי מחזה מסוג ירוד.
יום הטירוור היה צריך לשמש מעין פתיחה חגיגית של המלחמה באנגלים.
עד אז התבטאה מלחמה זו במארכים, רגימות ואיומים. לא היו אלה פעולות
של גופים או אירגונים מסויימים אלא מעשי יחידים המיימזג. יום הטירוור
היה צריך לבשר את כניסת גדודי השיחרור לפעולה מאורגנת, מתוכננת
על ידי מפקדה מרכזית.

מאחר שפתיחה חגיגית זו לא היתה רבת-רושם במידה שציפו לה נמוג
המתח והחיילים הבריטיים התכוונו להפרעות ממושכות, מארכים בודדים,
חבלות פועלים. הם יזרו את הוצאת משפחותיהם לאנגליה, הביאו אלפי
פועלים מקפריסין למלא את מקום הערבים שעזבו את המחנות תחת איומי
האחים והבטחות הממשלה למצוא להם עבודה.

אולם למעלה מחודש לאחר ששר ה-
פנים המצרי, פואד סראג אל-דין, הר-
דיע על פתיחת לשכות עבודה לטיפול בפור-
עלים שיעזבו את מחנות האנגלים, עוד חיכו
אותם הפועלים למימוש הבטחות. בהגיעם
באלפיהם לקהיר מצאו את העיר רותחת בהפי-
גנות ונאומי הסתה. הם פנו למסודות הממ-
שלה, לארגונים פרטיים, הופיעו בהפגנות נגד
האנגלים, מעבידיהם לשעבר.

במרצות הזמן החלו פועלים אלה דואגים
לקיומם נוכח אבטלתם הממושכת. הם המשי-
כו בהפגנות, אולם כרוניהם לא היו מכוונים
עוד נגד האנגלים. הם צעדו למשרדי הממ-
שלה ולביתו הפרטי של מוסטפא אל-נחאס עם
כרזות גדולות המודיעות: „אנו קרבנות ה-
עצמאות. אל תניחו לנו לגזע ברעק! הבו
לנו עבודה!“

בכל מקום קיבלו את אותן הבטחות
המצלצלות: „לא נשכח אותכם. דאגת סי-
דורכם היא דאגתנו הראשונה.“ אולם המפגי-
נים העדיפו להאמין להודעות! אחרות, של
המקרים הנמוכים שאינם עוסקים במדיניות
והבטחות יפות: „האסנדים עסוקים עכשיו
במלחמת השיחרור. אל תפריעו להם! אין
להם פנאי בשביל דברים כאלה - הם צרי-

כים לארגן את הפסקת כל השירותים והמגע עם האנגלים.“

מארוקו

אפילו התנים היו שבעים

„מעולם לא פגשתי אדם שגילם בצורה כה בולטת את המסורת של
מנהיגות שעברה בירושה. רגש העליונות שלו כה חדר לתוך דמו וכשרו
שאינו לו עוד צורך להבליטו. כשהוא עובר, משתחווים לו נתיניו ומברכים
אותו במעין ברכה הישראלית. הוא מתעלם לחלוטין מקיומם, אולם בשעת
הסעודה הוא מסוגל להשתתף באיסוף הצלחות והשיירים. פניו דומים לפני
הנוט מצרי, וצבע עורו לקפה הפוך כהה. יריו יפות מאוד...“

בצורה פיוטית זו תיאר הגנרל ג'ורג' פאטון המנות, המצביא האמריקאי
הגדול של המלחמה האחרונה, את האיש שהנהיג, כיום, הנשק הסודי של
הצרפתים במארוקו: הבאשא של מאראקש, אל חאג' אל-תהמי אל-גלאווי,
מנהיג הברברים, שרידי העם המארוקאי שמלפני הכיבוש המוסלמי (בשנת
683). הרובר לשון חמית משלו ומאמין באיסלאם.

צמור לרובה אמריקאי. כשהתנסה לפני שבוע עצרת אוי"ם בפאריס
(ראה חל העולם) היה נדמה שהיה הצרפתים צורך להשתמש בכל כלי הנשק
הסודיים והבלתי-סודיים שיוכלו לשים עליהם יד. כי המצב במארוקו, בעלת
שמונה וחצי מיליון תושבים (על שטח שהוא גדול פי 20 מישראל) התקרב
למצב מהפכני שיגיע, אולי, לאותו שיא של התלהבות לאומית כבימי עבד-אל-
קרים האגדי שהרים את נס המרד בשנת 1920 וכמעט הצליח לגרש את
הצרפתים (והספרדים) מן המדינה.

שלהבת המרד הלאומי הערבי, שהציתה את כל המרחב מטארקאיה ועד
קאזאבלאנקה, מרחק של 5000 ק"מ, הפכה גם במארוקו, כמו בשאר הארצות,
מעניינם של שלטים מעטים, הדואגים לעצמם ולהסתת המרירות מן הדיכוי
הפנימי לדיכוי החיצוני, לעניינם של ההמונים הרחבים, כשבראשם עומדת
האינטליגנציה הקטנה אך רבת-השפעה.

קיום עצרת האוי"ם דוקא בפאריס נראה ללאומנים המארוקאיים, שבראשם
עומד סיוי מוחמד, השולטאן של מארוקו (העולם הזה 731), בכבודו ובעצמו,
כעלבון על גבי עלבון. הם החליטו להכריח את האוי"ם לספל בהם ע"י הקמת
המולה הוליה ככל האפשר. הדרך הבדוקה לעורר המולה: הפעלת הלינה
הערבית, בראשות מצרים הרואה בניחוסות בכל דוברי-הערבית באפריקה
הצפונית, והפרת השקט במארוקו עצמה.

הצרפתים נתונים במצב קשה למדי. אמנם קיבלו זו הפעם השניה במאה
זו הבטחה בריטית לתמיכה בשלטונם (הפעם הראשונה: ההסכם משנת 1904
לפיו הבטיחו הבריטים להכיר בשלטון-הכיבוש הצרפתי במארוקו, המורת
הכרה צרפתית במרות הבריטית על מצרים). אולם הצרפתים למדו בהודו-סין
שקשה לשבת על כידונים, אפילו כשהכידון צמוד לרובה מתוצרת אמריקאית.
ואילו לצאת ממארוקו אין להם כל חשק: 250.000 צרפתים השתכנו במדינה,
המספקת חמרי-מזון חיוניים לארץ-האם.

הספורט: שחיטת ערבים. במסיבות אלה יש רק אמצעי אחד
להניע את הערבים במארוקו להמנע ממהומות-דמים - אמצעי בודק וישן
עוד מימי השלטון הרומאי במדינה (שנקראה אז מאורטניה). היה צורך לשכנע
את הערבים שאם יישפך דם, יישפך קודם כל דם שלהם, וכי מוכן ומזומן
איש שידאג למלאכה זו. איש זה שוכן בארמונו מפואר בעיר מאראקש, אחד
המקומות היפים בעולם: אותו אל-גלאווי, שליט הברברים.

השנאה בין ברברים וערבים במארוקו היא עתיקת-יומין, לא פסקה
מעולם. הברברים, השוכנים בדרום המדינה, במדבר סהרה לרגלי הרי אטלס
הדרומיים, מורכבים משבטים עצמאיים פחות או יותר, קנאים מאד למוסדותיהם
הלאומיים. הלגיון הזר הצרפתי היה עסוק משך שנים רבות עד ש„השקיסט“
אותם. „השקיסה“ זו באה אחר שהצרפתים הבינו שכדאי להתעסק עד כמה
שאפשר פחות בענייניהם של הברברים הפראיים. אולם גם הצרפתים לא
היו מעוניינים שהברברים יהיו שקטים מדי. הם ראו בעין יפה (אם כי עצומה)
את המלחמה הזעירה הנצחית בין הערבים והמארוקאים.

הבאשא הנוכחי של מאראקש, בן לשושלת בת 300 שנה, שעשה רושם
כה עז על הגנרל פאטון, הוא לוחם חתיק מאד בערבים. עיסוקו החביב
ביותר הוא לספר לכל הרוצה לשמוע על הימים שעה שהיה צעיר ושחט

מצרים

התקפה ברובע בת-הזונות

מאז החילו ההתנגשויות עם האנגלים באיזור הסואץ נתחסף מדור חדש
למהדורת החדשות של רדיו קהיר: רשימת התעללויות האנגלים באזרחים
המצריים. מדי סיימו את הקראת ההתפתחויות הדיפלומטיות האחרונות ביחסי
אנגליה-מצרים מכריז הקריין: „והנה דשימת המאורעות האשורנים באיזור
הסואץ!“

רשימת המאורעות בדרך כלל חדגנית ומשעממת ביותר: „הנהג מוס-
טפא עזי אל-סנטאוי נעצר על ידי משמר בריטי במחסום פאייד וסכום של
חמש לירות נשרד ממנו; מחמוד סולימן מחפזו שנסע אתו התלונן אף
הוא כי ארנקו, שכלל שלוש לירות וחצי, נגנב ממנו על ידי אותם החיילים;
חיילים בריטיים אחרים גנבו מעבול רחמן רדואן סכום של שש לירות ליד
מחסום סואץ.“ במרוצת הזמן ירדו סכומי הגניבות. המסקנה היתה כי החיילים
הבריטיים המשתוללים לא היו עוד כל-כך ברגינים, הסתפקו בכל הבא ליד.

עד אשר, לפני שבוע, החלו רשימות
המאורעות לכלול עניינים רציניים יותר, חולו
לספר על הארנקים הדלים שנשדדו מנוסעים
ממימים ודיברו על פצצות ודמים. למרות
שהממשלה נמנעה ממתן כל עודר לגדודי
השחרור של האחים המוסלמים (העולם הזה
732) נענה שרות השידור המצרי לדרישות
הקהל הרחב, תיאר את מעשי האחים באיזור
התעלה בהתלהבות רבה. בכל זאת, היו מה-
דורות החדשות המשודרות ממונות ותפלות
לעומת הכותרות המשוולתהבות של העתונים
היומיים והשבועונים.

כאשר הופיעו על קירות איסמעיליה ופורט-
סעיד כרוזים נושאי גולגולות מתים ואיומים
על האנגלים ומשתפי פעולה עמם סופר מיד
על יום החשבון הגדול העומד להיערך. „יום
הטירוור“ הפך לשיחת היום בכל רחבי מצרים
והצבא הבריטי, האוהב סדר בכל דבר, אף
נתן לו כינוי כלמבצע צבאי סדיר, קרא לו
„טי דיי“.

משך כמה ימים עלה המתח באיזור הת-
עלה. אפילו סוחרי המזון צמצמו את שעות
פתיחת חנויותיהם למינימום ומערכת לחישות
דמיונית התפתחה, תיארה בפרטים את העו-
מד ליפול על ראש האנגלים. במחנות הצבא
הבריטי התכוונו החיילים להתקוממות המונית,
שפרו את ביצוריהם, קיבלו
הוראה לישון במדייקרב, מוכנים לפעולה בכל עת.

ביום שבת בערב הגיעה שעה האפס. שומרי בית-החולים הצבאי הבריטי
ליד עיירת אלבלח עמדו פתאום תחת מטר שוטף של קלעים. האורות כובו
ואש תופת נפתחה מכל כלי-הנשק במקום. כעבור כמה רגעים חדלה אש
המצרים. למחרת הותקפו שלושה חיילים בריטיים כשיצאו לטייל ברובע בתי-
הזונות של איסמעיליה כפי שנהגו לעשות בימים הטובים. למרות שהמקום
היה מחוץ לתחום לא שמו לב לרבר כי בטחו ברוביהם. אולם המון של
כמה מאות התנפל עליהם ולפני שהיתה להם האפשרות להשתמש בנשקם
נדקרו החיילים ונעזבו בסמימה צדדית.

לאפנדים אין פנאי. עתוני קהיר צהלו. „בא היום לגמור את כל
החשבונות עם האנגלים ולהחזיר להם כגמולם. זוהי נקמת 1882!“ מעל

• כאשר הצי הבריטי הפציץ את אלכסנדריה וחיילים בריטיים ערכו
טבח בעיר.

מבעד לחלון. עת הפגינה ההמונית ברחובות קהיר, נתקלו מבטיהם בשלטי
חברות זרות. הם התפרצו ומשדרים, זרקו את כל התיקים הנוצה.

ערבים (כמה מאות מהם כמו ידיו). לדברי הבאשה, לא העיזו הערבים מעולם לצאת למלחמה גלויה בברברים, אלא היו רגילים להתבצר בבתיים. הברברים היו מתגנבים אל הבית המבוצרים בחשכת הלילה, שמים ליד הבית פצצה מתוצרת ביתית, עשוייה חומר נפץ, שערוחוקן וחוטיו ביד. עם עלות השחר היו מציגים אולטימטום לערבים — לצאת מן הבית או למות בהתפוצצותו. אם יצאו הערבים מן הבית, היו נהרגים בדם קר בכדורי רובים. אם סרבו לצאת, היו מפוצצים את הפצצה, חודרים דרך הבקע בקיר ושוחטים את הערבים בחרכות.

ביחוד מתפאר הבאשה בקרב אחד, בו הרג כל כך הרבה ערבים עד שהתנים לא יכלו לאכול אותם.

כיום אין הבאשה יכול לספק את תאוות הגדולה לשחוט ערבים, אלא במקרים נדירים, כשהצרפתים שולחים לו הזמנה אויבה לכך. בהעדר הזמנה כזאת, נאלץ הבאשה להסתפק בציד דובים, שועלים ותנים כחורשור תינו. השיטה: כאלף מעובדי הבאשה חודרים ליער מן הצד השני, מבריחים את החיות לקראת הבאשה, היורה בהן בעמידה. בדרך כלל לא איכפת לבאשה במיוחד אם כדורים פוגעים בחיות או בעבדיו.

פאטון סיכם את ביקורו אצל הבאשה באמרו: "כל ימי חיי השתוקקתי לבקר את ראש כנופית השודדים במאורתו. הבאשה של מאראקש סיפק לי את תשוקתי זו..." אולם בעיני הצרפתים אין הבאשה ראש כנופיה של שודדים, אלא אדם הממלא שליחות קדושה: הצלת השלטון הצרפתי.

עומאן

פטנט אמריקאי

בשביל האנגלים איראן מסמלת תבוסה. בשביל האיראנים: ניצחון. ובשביל השייך של עומאן זוהי הזדמנות נפלאה לעסוק קצת בסחנות. האנגלים זקוקים עכשיו לנפט שלו יותר מקודם וחבל לאבד את היה הזדמנות להשיג מהם דבר מה שלא היה מדובר עליו. וכבר מדבר מנוסה בהליכות הערמומיות בחר שאחר יציג את משאלו תינו. האחר: פיצול אל-סעוד.

בשיחותיו של האמיר פייצל, בנו של עבדל עזיז אל-סעוד ושר החוץ של ערב הסעודית עם אנשי המחלקה המזרחית של משרד החוץ הבריטי חזר והזכיר את הודעתו של הנשיא טרומן משנת 1945. בהודעה זו הכריז טרומן כי כל האוצרות הטבעיים מתחת לפני המים, לאורך חופי ארצות-הברית, בעומק של מאה תיים מטר, הגם רכושה של הממשלה. כי למרות שהנסיך פייצל בא לנהל משא ומתן עם האנגלים על סימון גבול קבוע בין ממלכת אביו ואיזור עומאן הנמצאת תחת חסות בריטניה, הבינו שני הצדדים כי למעשה חשיבות חבלי הארץ השניים במחלוקת פחותה מזו של האוצרות הגנוזים מתחת לפני המים לאורך החופים.

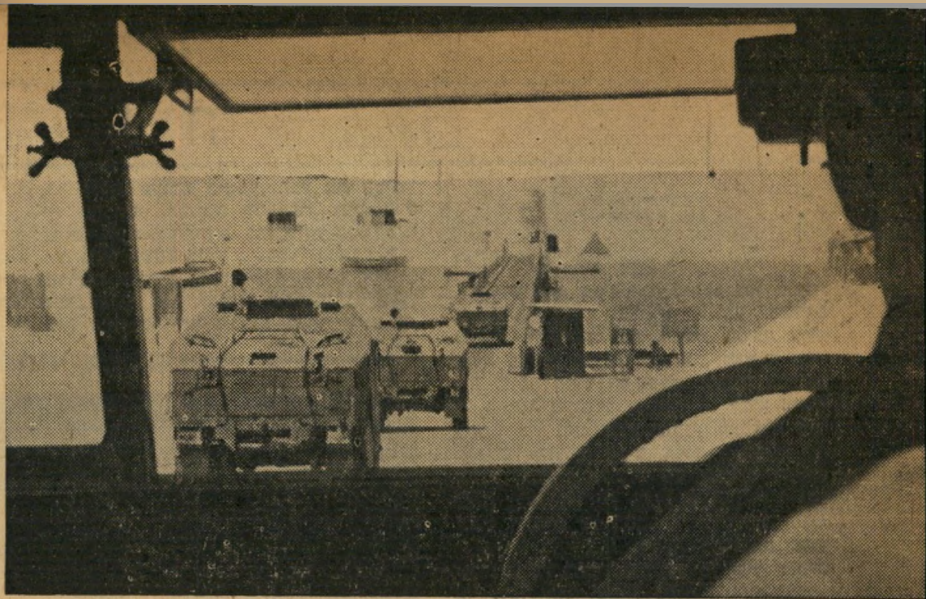
עומאן אשר שטחה הוא כ-95 אלף מיל מרובע (פי 12 משטח ישראל) מורכבת מ-7 שבעה אזורים אשר על כל אחד מהם מושל שייך (תחת חסות בריטית). בחוזה שנחתם בשנת 1892, התחייבו שליטי עומאן לא לבוא במגע פוליטי עם שום מעצמה אחרת. עיקר פרוטקטורטויה היה עד לפני גילוי הנפט מדליית פנינים.

בין יתר החוזים שנחתמו עם האנגלים נחר גם חוזה המוסר זכיון לחפש ולנצל נפט ואוצרות טבעיים אחרים בכל שטח עומאן ובמים הטריטוריאליים. אולם בשנת 1950, מסר שייך שחבוט, שליט אבו-דהבי, אחד משבעה אזורי עומאן, זכיון לחברת נפט אמריקאית לחפש נפט לאורך חופי אבו-דהבי בעומק 200 מטר. וכשחברת הנפט האנגלית התאוננה על הפרת חוזה, הפנה אותם השייך להארי טרו-מן. "זאת לא המצאה שלנו", הוא אמר, "זהו פטנט אמריקאי".

העניין נמסר לבוררות ללורד אסקוויט האנגלי ואין כמעט ספק שהלה יוציא פסק דין לרעת השייך. במקרה זה תהיה לו אמנם הצדקה רבה, לאחר שדובר במפורש בחוזה על זכות האנגלים לאוצרות המים הטריטוריאליים. הבדל בין החוזים שנחתמו עם שייכי עומאן ובין אלה שנחתמו עם סעודיה ועיראק הוא שהחוזים האחרונים לא מזכירים את החופים. לכן כאשר בשנת 1949 מסרו הסעודים זכיון מיוחד לנפט הנמצא מתחת לפני המים לחברה אחרת מאשר זו המחזיקה את זכיון הנפט היבשתי, זכתה במשפט הבינלאומי שנערך.

אכן, בעמדם על המקח עם סעודיה לא לחמו האנגלים על זכויותיו של שייך שחבוט. לא אכפת להם אם קילומטר של מדבר יגרע או יוסיף לשטח שיפוטו כלומר לשטח הנתון להשפעה בריטית — החשוב בעיניהם הם המים שלאורך קילומטר זה. כי נתברר שמתחת למי המפרץ הפרסי נמצאות דורבות עצומות של נפט — הוזה השחור והמקסים.

מאז פרצו המאורעות במצרים אין האנגלים ותונים כל כך. נוכח אבדן הנפט האיראני עלה ערכם של שדות הנפט של עומאן ואני גליה (עם צירציל בראש הממשלה) כבר הו-דיעה כי תילחם בעד כל טיפה של נפט — ביבשה או מתחת לפני המים.

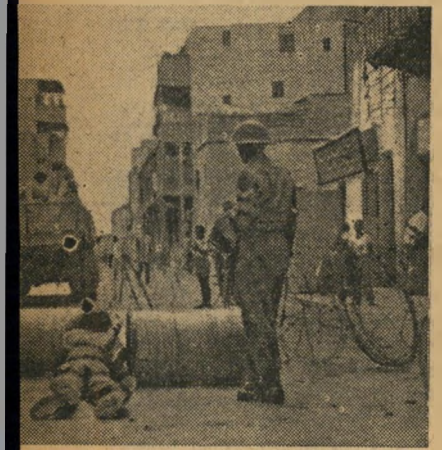

מעבר

כל אזור הסואץ מקבל את מי השתיה שלו מהנילוס, דרך תעלה קטנה. הכביש מי איסמעיליה לקהיר עובר את התעלה הזו בכמה מקומות (למעלה). על כל גשר הוצב עתה משמר בריטי חזק מאד ומשמרות של מכוניות בריטיות משוריינות מסיירים ב-כבישים. לפני פרוץ המאורע עות האחרונים עמדו ליד הגשרים משמרות צבא מצריים שבדקו את תעודות החיילים הבריטיים היוצאים לקהיר לחופשה בהקפידים על קבלת אישור כניסה רשמי. עתה המצב הפוך והאנגלים הם הבודקים אם יש למצרים אישור להכנס או לעזוב את אזור התעלה. איום המצרים להפסיק את הורמת המים בתעלה אינו מעשי כי אז יצטרכו תושבי פורט-סעיד, איסמעיליה והאזור כולו ל-וותר על מי שתיה אף הם.

השומר של אימא. בשנאתם לאנגלים, מס ששים הלוחמים המצריים לפעמים את כל הב- המין וכל אישה מלגה טומי נושא טומי-

משטרה מול אזרחים. אחר גל ההתנגשו- הראשונות, כאשר משוריינים בריטיים פתחו באש מפגנייט מצריים באיסמעיליה, נמסרה השמירה הסדר בערי אזור הסואץ ליד המשטרה המצ- שקיבלה תגבורת ניכרת מקהיר. האנגלים עזבו השוטרים המצריים לתפוס מחסומים ברחובות מעיליה (למעלה) מול בנייטמס המפגניים ברחו-

הנשק לא רחוק. המועדון מימי האוס ב- מעיליה הוא אחד המקומות המעטים בהם מר- חיילים בריטיים למצוא את עצמם בלי נשק ב- בליויהם — הם משאירים אותו במלתחת המוג-

בריחה

כאשר הרגישו תושבי ה- אזור כי דברים קשים ואכז- ריים עומדים להתחולל בח- רי בשיטה בדוקה — שכרו עגלות מוניות, מכוניות משא וברחו לערים הגדולות שאין בהן חיילים אנגליים. בתמונה (מימין) נראית שיי- רה של עגלות עמוסות נוט- עם והפצרי-בית היוצאות מי- איסמעיליה. רוב האנשים ה- ללו לא חשבו על העובדה כי כעבור כמה קילומטרים יתעייפו הסוסים ואז יהיה עליהם לשוב לבתיהם או ל- התאכסן בכפרים הנמצאים בתחום האזור המוחזק בידי הצבא הבריטי. לעומתם ה- ליחו בעלי האמצעים לשכור מכוניות ולהגיע לתעודתם.

פשעים

חיך לגלגלי

יהושע נעם, פקיד הגר ברחוב כפר גלעדי, תל-אביב, הקדיץ משנתו לשמע רשרוש בחדרו, ובהדליקו את מנורת הלילה גילה נערה צעירה שעמדה מאובנת, מצמצה בעיני גיה לנוכח האור הפתאומי. הנערה הסבירה כי מחוסר מקום לינה החליטה לבוא לישון בחדרו של נעם, שלא שוכנע מהסברה הת' מים של הנערה, הקים צעקה שהזעיקה את שכניו ואת המשטרה שגילתה כי הנערה נטלה 400 פרוטות מכיס מכנסיו של נעם שהיו תלויים על כסא.

הנערה בת ה-15 סיפסה לגוונטרת חדרו של נעם על כתפיו החזקות של ידיד שנמלט אך נעצר תוך שעות ספורות.

כשהיא אוישה לחלוטין הופיעה הנערה השחרחררת לבושת האפור לפני בית-הדין, חזרה על טענתה כי רק רצתה לישון תחת קורת גג, כיון שלא טעמה מיטה נוחה מאז נפרדו הוריה.

דו"ח קצינת המבחן גילה שהנערה סו' בלת מעוובה נפשית ונטייה לשקר. קבע: "היא מוכרחה להימצא במוסד סגור, אחרת תברח ותחזור לאורח חייה הקודם."

כיון שמוסד סגור איננו קיים בארץ שלת השופט את הנערה למוסד פתוח לעבריינות צעירות למשך שנה אחת למרות הודאות כי הנערה תברח משם, תסתפק בחיך הלגלגני בה קיבלה את דברי השופט וקצינת המבחן.

הוא רוצה לסדר אותי

כשהובא מחמוד מוחמד סרחן, ערבי ליד יפו, בעל גיל בלתי ברור, לתחנת הנפלה הר' רומית של המשטרה ביפו, בשעה 11 בלילה, סיפר לחוקריו שהלך לתומו לטייל בסביבת ביתו. ליד בית הקפה ג'תמר, ניגש אליו אליהו חמיאס בן ה-17, שאל אותו איך הוא, "מרגיש בעיניך בחורה", שכנע אותו להצטרף אליו. הם ירדו לכיוון שפת הים, אל החורה שהכניח חמיאס. משהגיעו לק' פה קזינו, הצטרף אליהם לפתע יהודה ביטון בן ה-18, בן דודו של חמיאס, עולה חדש מצפון-אפריקה, המתגורר אצל בת דודו ב' יפו.

אז תפס אותי האחד בראש, השני סחב מאצבעותי שתי טבעות זהב ומידי שעון זהב בשווי של 270 לירות. כשברחו השניים ל' כיוון ג'תמר, סיפר מחמוד, רדף אחריהם וצחק, "גנבים, גנבים!" שני חיילים שעברו במקום תפסו את שני הצעירים. אחד מהם קפץ למשרד בית-החולים הממשלתי, מעבר לפינה, לטלפן למשטרה והשלושה הועברו לתחנת הנפה.

בחיפוש שנערך אצל אליהו ויהודה, לא נמצא דבר פרט לבריש שנקרע בכוח מרצו' עת הוזהב של שעון המתלונן. המשטרה, ש' סיפורו של מחמוד סרחן עורר בה חשד (שמו היה מוכר לה ממקרים אחרים) ערכה חיפוש גם בכיסיו, מצאה בהם את שתי טבעות הזהב.

גירסת הסיפור בפי אליהו חמיאס ויהודה ביטון היתה שונה מן הקצה. הם סיפרו ש' ישבו אותו ערב בג'תמר, כשכנס מחמוד סרחן, המוכר להם מהשכונה, לגם מעט ב' רה, סקר את שני מיודעיו הצעירים. אליהו חמיאס קם ממקומו, ניגש אל סרחן, שוחח אתו קצרות, יצא את בית הקפה בליתו. הם טיילו עד שהגיעו לשפת-הים, בקירבת ה' קזינו. אותה שעה עזב גם ביטון את ג'תמר. וכשהגיע לקזינו, שמע צעקות של ב'דודו, "הוא רוצה לסדר אותי, הוא רוצה לסדר אותי!"

במשטרה סיפר אליהו שמחמוד הציע לו שתי לירות וחצי תמורת מעשה מגונה ב' גופו. "אנחנו רצינו לקרוא למשטרה, אז הוריד הערבי את הטבעות מאצבעותיו, הכ' ניסם לכיסו, זרק את השעון מידו, התחיל לצעוק, "גנבים!"

הארץ

ספורט שחור

מאז ומתמיד נודע מכבי תל-אביב בחול' שמו בחוליית ההגנה, לעומת זאת היה בעל ההתקפה המיתצת ביותר במדינה. תלוציו היו מפיקעי שיערים מובהקים (העולם הזה). אתן כנעני, גיורא אורנבוך, ירושלים

חינוך צנע

תוכנית הלימודים תוחלף: הוראות מיו' חדות להכנת תכנית חלשה (ידיעות אחרות). אליהו חסון, רחובות

שידוך מזורז

מחפשים אשה לילד בן שנה עם שינה, אוכל ומשכורת (מעריב). דוד ספר, תל-אביב

משפט

הסיגריה הוכנסה למעטפה

כשישב שופט השלום ד"ר יצחק נתן אבי' נל באחד מאולמות בית-המשפט אותו בוקר עסוק הגיע לאפו ריח של עשן סיגריות.

שפע משפחתי כחולון

האם זילפה מזרחי לפי המסורת המקובלת

התוספת האחרונה תגלית חרופא

הצריף שאינו אלא ריפמ אין בו מקום למות

הוא הריח כה וכה, סירב להאמין לאפו, נשא עיניו מעל שולחנו. עשן סיגריות סמך התאבך מול פניו בעיגולים עיגולים. ד"ר מרגלית נורברג, רופא על פי מק' צועו, ישב על פססל העידים, נשף מלוח הריאות ששן, הוציאו לאויר העולם, נוכח פני השופט המסמיקים מזעם. ד"ר אבינל הפסיק את המשפט. מפסח המשטרה יצחק

הוא הריח כה וכה, סירב להאמין לאפו, נשא עיניו מעל שולחנו. עשן סיגריות סמך התאבך מול פניו בעיגולים עיגולים. ד"ר מרגלית נורברג, רופא על פי מק' צועו, ישב על פססל העידים, נשף מלוח הריאות ששן, הוציאו לאויר העולם, נוכח פני השופט המסמיקים מזעם. ד"ר אבינל הפסיק את המשפט. מפסח המשטרה יצחק

(המשך מעמוד 7)

חודשים מעטים לאחר מכן היגינה זילפה את פרידה הבכורה. אברהם אשכנזי התרוצץ בשוקים, לעתים היה חוזר הביתה ובזיו פת לחם ובקבוק חלב — שקנה בהכנסותיו המ' עשות ממקצוע הסבלות. משגברה המצוקה בבית, נכמרו רחמיו של קרוב משפחה, בעל צריף בשכונת-התקווה, תל-אביב. הוא חילק את צריפו הזעום בינו ובין שלושת האשכ' נזים, זימן לידי אברהם תלת-אופנים, שלחו לחוצות. הכרך להשתכר למחייט משפחתו. בינתיים הוסיפה החסידה לפקוד את השו' לושתי. בהפסקות של שנה לסרוגין, גולדו רחל, חיים, חנה ומשה. חמשה פיות זעי' רים נפערו שלש פעמים ביום בתאבון יל' דותי. לעתים הגיע האוכל עם שקיעת ה' מה, כשהיה אברהם אשכנזי חוזר רכוב על תלת האופניים ונתח בשר מבצבץ מכיס מכנסיו.

זילפה לא היתה מהקובלות על מר גורלן. היא השלימה עם גורלה עוד בשחר ילדותה. היא אהבה את ילדיה בחום של אם שמלב' דם אין לה דבר. עד אשר בתחילת 1948 עלה צריפם באש הערבים. מאז היה גורלם מר שבעתיים. הם חסו בצל מכרים רחמנים, בצל שמים לסרוגין ואז גם חלה הפסקה ברביה המשפחתית.

בתחילת קיץ 1951, לאחר שמאצבי שיקום שונים עלו בתוהו, נמצא מוצא. לאותו הק' רוב בעל הצריפון שהפך אפר, היה צריף שאינו אלא ליפט ישן, בקצה שדרת דב הוז בחולון, בין עצים מוריקים ובתי לבנים חודשים עטורים גנות גוי. בעזרתו של הק' רוב קנה אברהם אשכנזי שני ספסלי עץ, פרימוס ישן, גיגית רחצה, ארוז ממת ילד 'מוחלת', והאשכנזים עברו לדירתם החדשה. בינתיים התכוננה משפחת אשכנזי לקלוט חבר חדש.

חלוקת התחומים בחדר הליפט היחיד, שב' רה את כל שיאי הצפיפות. תשע וחצי שנות חיים בצורת משה בן 13 החודש, חנה בת שלוש השנים וחיים בן החמש וחצי, חלקו ביניהם את ממלכת ממת החולד הישנה, כ' עוד שזילפה ואברהם אשכנזי נתמנו לגוש אחד עם פרידה בת השמונה ורחל בת השש, על מיטת עץ שניה.

בסוף החורף, כשעברה המשפחה אל מש' כנה החדש, שרר בצריף קור סיביר שחדר מבעד לקרעי הקורות והגג הרועע הישר ל' תוך עצמות הילדים. משהתחילה שמש הק' יצן שולחת קרינה מבעד לאותם הסדקים, נשתרר בליפט אקלים קריהמשונה. שוב נכ' מרו רחמי שכנים, הם עזרו לאברהם בחפ' רת בור הצר לצורך עשיית צרכים, התירו לזילפה העברת מים בצינור מחצרים אל גי' גית הרחצה ששימשה שתי מטרות: צינון גופם של חמשת הילדים ששרכו במים מ' זריחת החמה עד שקיעתה, שעה שחום גי' הגום השתלט על הליפט, ושטיפת הכבסים. אך גם חום זה לא שיבר את רוחה של זילפה. עם ערב, כשהיה אברהם חוזר רכוב על תלת האופניים, היתה המשפחה מחכה לו בפתח הליפט, כשחנה בת השלוש "הכב' שה השחורה של המשפחה", מררת בבכי "לחם, לאכול, אבא-לה". אז היה אברהם יר' רד מעל אופניו, כשבידו-האחת חצי תריסר פיתות, בשניה גבינה, פלפל אדום וזוג דגים מלוחים.

"בעזרת ה', יהיה טוב", היתה זילפה אור' מרת "העיקר הבריאות!" בחוראות שמביני מהריונה אבדה לזילפה גם הבריאות. מבעד לקרני רנטגן גילה הרופא את הסיבה: שלר' שה יצורים זעירים רקעו בבטנה, תברע זכות כחורה ליציאה לאויר העולם. אברהם אש' כנזי קשר אופניו, העביר את אשתו לבית- החולים דגיני ביפו, חזר הביתה לטפל ביל' דים.

בתחילת אוקטובר כמעט שנפירה זילפה על מצחו הילדה, לאחר שאסתר, בתיה ומל' כה צרחו את דברם האנושי הראשון כהב' דל של חמש דקות. עם גמר תקופת הלידה חזרה זילפה אל הליפט. השלישיה נשארה בדגיני מסיבה שופטה — תנאי בית החו' לים "גראי יוטר". לאחר נסיון קצר של חזרה לעבודה שנסתכם בעילפון ממושך, משכה זילפה את ידה מחובות משק-הבית המיינעות. היא היתה אשה חולה, גם כר' טיס חולה לא היה באפשרויותיה הכספיות. עזירת חולון קיבלה את פניה במשלחת ש' אסרה עליה להשתמש במים מחצ' השכנים בגלל אי תשלום מסים. לבסוף גם נשפרה מנורת הלוקס וחושך נשתרר בחדר כשאב' רהם אשכנזי אינו עובד, מתרוצץ בין מש' רדי שיכון ושיקום, מנסה להשיג פינה להע' ברת השלישיה החדשה מבית החולים. אמרה זילפה: "נמות כאן והשלישיה בבית חו' לים. אין כאן מקום למות יח!"

סרטים

זעקת האדמה

העיר בחור צעיר, שבא מחוץ לעיר שהחליט להרוג שתיים בהצגה יומית בקולנוע תמו: אני בוש שאת ההפעלה שלנו ואת מלחמת המחתרת שלנו הנציחו האיטלקים בסרט, לא אנחנו.

ברם, זעקת האדמה אינו מציח דבר. הוא אינו כלל סרט משובה, בעיקר עקב הסריט שרצה לבלוע אל קסבו את כל המעניין והמריע ששירע בארץ ערב קום המדינה: פיזוץ מלון המלך דוד, תליית דב גורנר והסרטיים הבריטיים, המלחמה הקרה בין ההגנה וה"פורשים", ההפעלה. משום כך העלילה היא מלאכותית, בלתי מתקבלת על הדעת. אבל מחוץ לזה, זעקת האדמה הוא סרט שאין לזלזל בו. הוא מלא אהדה של אמה, ללא רגשות יתרה, מעניין, ובמקור מות מסוימים אפילו מותח והוא עשוי למשוך ולא קהל ישראלי בלבד.

שלושה צעירים, קצינים, המשרתים בצבא הבריטי, נפגשים באיטליה בשלהי המלחמה, מתידים: דוד, אריה, גורג. דוד הוא איש אציל, אריה — פעיל בהגנה, גורג הוא צעיר בריטי חביב, הנשאר במדים גם לאחר המלחמה.

שני הארצישראליים, בפשטם את המדים, עוסקים בענייני מחתרת: דוד חוזר לארץ, עוסק במיקוש מכוניות צבא בריטיות, לר חם לגירושם של האנגלים, אריה נשאר באי-רופה, מארגן העפלת ממחנות באיטליה ומגיע לארץ עם קבוצת עולים הכוללת, בין השאר, את אביו וארושתו של דוד. גורג מגיע גם הוא ארצה, עם תגבורת בריטית. בעת פיזוץ המטה הבריטי הראשי נופל דוד בידי הבריטים, נידון למות. חבריו במחתרת חוטפים קצין אנגלי כבן תערובת. מעשה נסים: הקצין הוא גורג, משתולים הבריטים את דוד, מוציאה המחתרת את ידידו לשעבר, גורג, להורג, אריה, בתמור נה האחוזה בסרט, נוטל בידו טוריה, יוצא בלב כבד לעבוד בשדה.

אלמלא נוצר הסרט לפני מלחמת העצ-מאות קרוב לודאי שלא היו האחראים לו (המחבר גיטלר, המפיק סלואטורי, הבמאי קולט) עומדים בנסיון, שוורים עוד אי-אלה חוטי-עלילה נוספים.

אך שהוא, מלבד מספר פגוע במפתיע של אידיוקים בולטים, בעיקר בתלבשות, הסרט הוא ריאליסטי אם לא בעלילתו, רוי בנופו הארצישראלי (שצולם באיטליה), בר-קע של אניית המפעלים, בית הדין הצבאי הבריטי, המפקדה הצבאית, אפילו הקבוצ. פחות משכנעת: סימטה מזרחית לחלוטין בה נמצאת, בבית ערבי, מפקדת המחתרת. המוסיקה הישראלית, פשוט ביצוע הסרט,

רין גרייסון היא פשוטה ובדוקה: זמרת אופרה מפורסמת + מחור עשיר, טוב לב, הגון, כמעט-אפלטוני + בחור פשוט (נהג או דיג או משהו מעין זה) בעל קול אדיר + פרצוף קומי א' + פרצוף קומי ב' + קטעים אופריים קלילים + מספר רקודים פשוטים = סרט מוסיקלי גדול. רק רקע העלילה משתנה מפעם לפעם. במקרה זה: גיויאורליאנס באמצע המאה שעברה.

העלמה גרייסון היא זמרת האופירה דשם, ומנהלה הוא דוד ניבן, האהוב את הזמיר שלו אהבה שקטה, שלווה ומאד גיטלמנית. כאשר מוומנת קתרין להשתתף בחגיגות. בכפר קטן באזור הדלתה של המיסיסיפי הסמוך, היא פוגשת במארו לאנצה, דיג בעל מרץ. והצלחה יוצאת מן הכלל אצל נשים, אבל חסר תרבות וגימוס. תחרין העל-נוגה והתרבותית נרתעת מפניו בביגע הרא-שון, אף על פי שענייה מביעות (בצילום קרוב) התענינות בחוץ-הפקן. התענינות ממשית יותר מגלה בלאנצה דווקא ניבן, המזמין אותו להופיע בהצגות האופירה.

לאנצה בא העירה חברת דודו (קארול נייש), דיג רעשן ובור שבעתיים מאריינו. לא בלי תקלות מבדחות-כביכול, לומדים השניים את דרכיה וגימוסיה של העיר הגי-דולה. לאנצה זוכה לא רק בתשואות אלא אף בידה של בת זוגו על במת האופירה. לאנצה הוא, ללא ספק, סנור מצוין, אבל משחקו שופע בריאות מרגיזה, מרץ בלתי נסבל, פיונות מעצבנת ויוהרה שאינה משע-שעת כל עיקר. העלמה גרייסון גם היא מי-טיבה לומר מאשר לשחק, ודוד ניבן הי-אומלל טולטל ביד אכזרית אל תוך סרט שאין לו בו כל תפקיד. הוא משליך מבטים גבוכים (מלאי אהבה, כביכול) לעבר תחרין כל אימת שהיא פוצחת בשיר; ניבן מעורר רחמים גדולים בקטעים אלה. קארול נייש, שחקן מוכשר ביותר, נאלץ לחזור על עצמו כפי שהופיע בסרטים רבים מאז יום אחד בריו. הוא סוחט את כל הצחוק שאפשר לסחוט מבדיחות סחוטות וזולות.

יתכן שהזמיר מנייאורליאנס היה יכול לעורר הדים לפני עשרים שנה, בגלל הלי-טוש הטכני, המקצב המהיר, שלל צבעיו. כיום הוא משעמם דחקא בשל תכונות אלה, המעידות על היותו מועתק מעשרות סרטים דומים.

ענני סערה

הוליבוד, שהרבחה בעת האחרונה לחטט בפצעיו של הגוף האמריקאי, כמו אנטי-שמיות, אנטי-כריסטיאניות, פשעים, שחיתות פוליטית, קומוניזם, מפנה הפעם את תשומת לבו אל תופעה פאשיסטית: הקרקולוסט קלאג, הארגון החשאי למחצה שנוסד לאחר מלחמת האזרחים כדי להגן על תושבי הדי-

גינג'ר רוג'רס, דורים דיי, סטיב קוקרין ("ענני סערה") הרוצח: בעל אחותה

רום הלבנים מפני נקמתם של הכושים המ-שוחררים, והפך, במאה ה-20 לאגודה מסור-עפת למדי הלוחמת, בתעמולה ולעתים בכוח הזרוע, לא רק בכושים, אלא גם ביהודים ובקאתולים.

אכן, תחילתו של הסרט מבטיחה רבות. מרשה מיצל (גינג'ר רוג'רס), מגיעה לעיר קטנה בה גרה אחותה הצעירה (דורים דיי). בדרכה מן האוטובוס לבית אחותה, היא נוכחת ברצח תענואי סקרן על ידי קבוצה של אנשי הקלאג, באמצע רחובו של העיר. לקמהונה הגדול היא מגלה שהרוצח אינו אלא בעלה של אחותה (סטיב קוקרין).

אולם עד מהרה עוזב הסרט את המסלול החברתי, שוקע בעלילה בלשית רגילה הכרי-ללה, בין השאר, נסיון לאנום, אלמות מסר. גיפ שונים, רצה. תמונה נוספת בעלת רושם, בסופו של הסרט, היא פגישה המונית של אנשי הקלאג, פגישה המסתיימת בנצחון החוק על האנשים במסיכות, פתרון קליל ביותר המאפיין את תפיסתם החברתית השטחית של מחברי הסרט.

בין השחקנים מצטיין סטיב קוקרין, שחקן תיאטרון וקולנוע שחזר שער ועיו, יפה תואר, בתפקיד הגבל בסרט: איש קלאן רברבן, מוגילב, צבוע, בכיני.

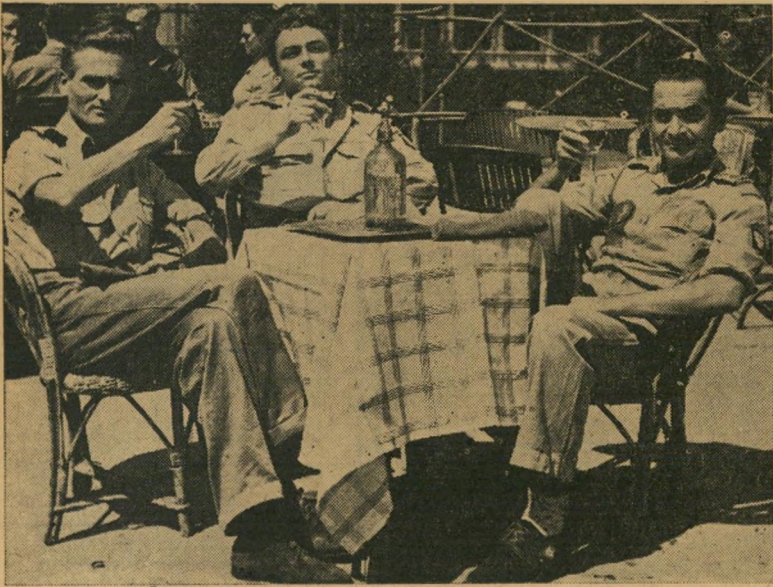
סין העמית

סין העמית הוא סרט סובייטי ארוך מדי ומבלבל למדי, המתאר, בסידרה של תמו-נות צבעוניות הנראות כאילו הן חזרות על עצמן, את נצחונם של הקומוניסטים הסיי-

לאחר מכן ראה קהל של כ-150 שוחרים את אחד הסרטים הטובים שהופקו אי פעם, בהולד אומה לודי גריפית האמריקאי. הסרט, משנת 1915, אינו קל לעיכול לקהל של 1951, אבל בשעתו הלהיב לא את אניו הטעם בלבד, היה אחת ההצלחות הגדולות בתולדות הבד.

אגודות מעין זו שהחלה פועלת בשבוע שעבר בתל-אביב, קיימות זה שנים במדי-נות רבות. מרתן הראשונה היא להערים על הצנזורה, להראות לחברים, בפגישות סגורות, סרטים שנאסרו על ידי השלטונות. עד מהרה נוספו להן תפקידים אחרים: הצגת סרטים ישנים בעלי ערך, סרטים שה-שוק הרחב אינו מסוגל לקלטם בגלל היותם נסיוניים או בלתי מסחריים, סרטי חובבים, הקמת ספריות סרטים.

בארץ פעלו בעבר שתי אגודות של שוחרי סרטים טובים. הראשונה, בעת המנדט, פע-

אריה, דוד וג'ורג' ("זעקת האדמה") התלוי: חבר לנשק

גיים על ציאנג-קאי-צ'י והקומוניסט. נצ-חוננו של מאריסה-טונג הוא בלי ספק אחד המאורעות הגדולים בהיסטוריה הסינית הא-רוכה, וראוי להנצחה קולנועית טובה יותר מן הסרט הזה, שתמונות הקרב שלו עושות רושם מבוים ביותר והנותנות את הרושם, המוטעה, שהקרב נטוש לא בין שני מחנות רעיוניים, אלא בין שני גייסות של חיילים מקצועיים שכיריים. ביחוד אחראיות לרושם זה התמונות המראות כיצד חיילי ציאנג-עוברים בקלות מפתיעה אל המחנה הקו-מוניסטי, מחליפים את מדיהם בן רגע ויוצ-אים להתקפה על חבריהם לנשק מלפני שעה קלה.

אחדים מן הצילומים (רובם בצבעי אגפה, הדומים לפסטל דך), יפים למדי, ביחוד אלה הקולטים את הנוף הסיני הפראי והבלתי מו-כר כמעט. צילומים אחרים ברירושם: תגי-גות עממיות בתלבשות משי מסורתיות מגזנות.

הוליבוד אבות ובנים

אולם, שלא כסרטי המלחמה הסובייטיים הגדולים, סטאלינגרד, יום אחד של מלחמה ועוד, סין העמית הוא חלק ביותר. ההסבר (בלשון הרוסית) המלווה את הסרט נטול אותו עוז והומור שגון ומר שהלהיבו את העולם בעת מלחמת העולם השנייה. למותר להוסיף כי סטאלין מופיע בסרט והקריין הרוסי מאחל לו באופטימיות רבה, בשם העם הסיני, 10,000 שנות חיים. כן מודה הקריין הרוסי לעם הרוסי בשם העם הסיני על עזרות מסוגים שונים. גם מספר סילופים היסטוריים-צולטים אינם מושיעים את הסרט, המספל בנושא מדרגה ראשונה, מהיות מסמך קולנועי פושר ביותר.

כתוספת גזרה הצנזורה הישראלית, שאינה יכולה, כפי הנראה, להחזיק את ידיה בכיסי המכנסים, מן הסרט מספר קטעים חסי-עורך הפוגעים, כביכול, במדינה ידידותית.

ישראל

הקוץ בא על סיפוקו

איכותה של כל אמנות, ואמנות הסרט בפרט תלויה בטעמו של הקהל. מרת האגודה היא לפתח טעם אקטיבי שישיפע על גורל הסרט, הסביר יהודה טרמו, מבקר הסרטים של עלי-החשמו. ומוכיז. אגודות שוחרי הסרט הטוב, בפגישה הראשונה באולם התערוכות, רחוב אלחריזי, תל-אביב.

לאחר הופעתה הקצרה, אך המוצלחת של פאטרישיה היציקוק, בתו של הבמאי אלפרד בבמת האימים (העונס הזה 724), זכתה בתפקיד גדול יותר בסרטו האחרון של אביה זרים ברכבת. לאחר שעברה מבחן רואיינה על ידו, בדומה לכל השחקנים האחרים. גם צאצאיהם של שחקני קולנוע אחרים עושים חיל. ברברה הוקס, בתו של הא-חוארד (סרג'נט יורק) החקטי תערון את הר-פעת הבתולים שלה בפני המצלמה בסרט החדש של אביה, השמים הרחבים, בתפקיד משרת אינדיאנית. ובעוד ג'ון ויין מביא בוקר בוקר אל האולפן את ארבעת ילדיו — שני בנים, שתי בנות — כדי שיטלו חלק בסרטו האישי השקט, נודע שבתה של מרלנה דיט-ריך, מאריה ריבה, שאמה הכריזה עליה פעם שלא נחונה בתכונות של כוכב, היא המועמדת הרצינית ביותר לתפקיד הראשי בנוסחה החדשה של המלאך הכחול, הסי-רט שעשה את מרלנה לשם דבר בעולם הקצרה

ג'ורג' ואל

הרבני המפואר

חדשות לילה-לו

מחזה ב-2 מערכות, פרולוג, 30 תמונות
מאת לוקה גרינברג
מוסיקה מאת סנדר
פרריו—ברזילי ועמוס יוסטר
להקה בת 60 איש. תזמורת ג'ז מובחרת.
תפאורות עשירות. — 200 תלבושות.

תואליטין
מי שערות'עם
"כולסטרין"
מרחיק קשקשים
ומחוק את השער
תואליטין
מיה שערות
עליסוד מדעי
תוצרת תיאר

אימפרסריו מ. ולין
תל-אביב, רחוב בנייהודה 1, טלפון 66955
מתכבד להציג את הזמר הידוע
אשר כבש את הקהל הישראלי

רישרד אינגר

בלות תזמורת ג'ז בת 10 מנגנים בהנהלת
סם סמלי

יום ה' 15.11 "אדיסון", ירושלים
יום א' 18.11 "אהל שם", תל-אביב
יום ב' 19.11 "רמה", רמת-גן
יום ד' 21.11 "אורה", חיפה
יום ה' 22.11 "היכל", תפתחקה

אתלטיקה קלה

הסטודנט שיבר קמיע

"מי הוא בחור זה?" שאל אירווינג מונד-שיין, כשהוא עושה תנועה של שביעת רצון, את הספורטאים שישבו לידו במגרש הימקא, ירושלים, בהצביעו על אחד הצעירים שהת-אמן בריצה.

הספורטאי הצעיר שצד את עינו של המי-אמן האמריקאי כבר במפגש הראשון היה עמק פיול, סטודנט בן שמונה עשר וחצי ב-פקולטה למשפטים של האוניברסיטה העב-רית.

אולם לא בין-לילה רכש אתלטי זה את סגנונו היפה ואת ריצתו המהירה. משך 17 שנה נחשב עמק כמפגר בהתעמלות. המצב השתנה בעולותו, ב-1948, למחלקה השביעית של בית הספר הריאלי בחיפה ובהשיגו ביום הספורט את המקום הראשון בריצת 60 מטר. מאותה שעה החל חושב על עתיד ספורטאי. האמונים הרציניים בבית הספר ובמכבי ב-הדרכתו של קורט מרקס נתנו את אותות-היהם בהיותו ב-1949 במחלקה השמינית כש-הצטיין בריצת 60 מטר (7.2 שניות) וריצת 100 מטר (11.4 שניות).

אליפות בחמש פרושות. בארבע א-ליפויות שונות השתתף עמק באותה עונת-זוהר (1949), הוכרז אלוף בתי הספר בריצת 100 מטר, סייע לנצחון מחוז חיפה בריצת-שליחים 4x100 (הוא היה הרץ האחרון בק-בוצה). באותה ריצה העמידה הקבוצה החי-פאית את השיא הארצי לנוער במרוץ שלי-חיים בזמן 47.2 שניות.

הישג זה נוקף על ידי הקבוצה לזכותו של קורט מרקס שהבטיח לחברים נצחון באם כל אחד מהם יעונד לצוארו חוט הנושא מ-בע של חמש פרושות. החיפאים ענדו את המטבעות וההבטחה נתקיימה. באליפות הארצית של מכבי הצטיין ברי-צת 100 מטר, וכה לאליפות בריצת 300 מטר (41.4 שניות) אולם כיון שגמר 100 מטר

הפסד בלי בנות

אליהו הירש, חבר מכבי-מצקן, שהפך מרכז המכבי באיזור הצפון החליט לפתוח את ראשית פעילותו ביום ספורט לסניפיו. לשם עידוד תרם גביע לסניף המנצח בתח-רויות באתלטיקה-קלה שהיוו את עיקר יום הספורט שנערך בכפרון-יעקב.

לפני התחרות, בה השתתפו סניפי חיפה, טבריה, מצקן, חזרה וזכרון-יעקב, נראה הנצחון מונח בכיס החיפאים, אך הם הופי-עו בלי בנותיהם, ויתרו בכך למפרע על אפשרות של השגת יותר ממחצית הנקודות. לעומתם העמידו הטברנים את מספר המשי-תתפים הגדול ביותר שיכלו להביא עמהם, ביוזעם שגם החמישי והששי שבכל מקצוע יזכה את קבוצתו בנקודות מספר.

על אף טענות החיפאים כי הטברנים הו-רדו משנותיהם והשתתפו בכך בתחרויות לגילים יותר נמוכים, הצליח מכבי טבריה לזכות בעזרת 172 נקודות בגביע, שעה שמכבי-מצקן זכה ב-159 נקודות בלבד, אך בעשר נקודות יותר מאשר מכבי חיפה. המגרש הגרוע לא איפשר השגת תוצאות טובות ואילו וייס, חיפאי בן 14½ ותלמיד המחלקה החמישית של בית-הספר חוגיס, שזכה בשלושה מקומות ראשונים — ריצה 60 מטר (7.5 שניות), ריצה 300 מטר (41.4 שניות) וקפיצה למרחק (5.48 מטר) — היה המצטיין היחיד.

ארגונים

חבלי לידה של הסכם

אנשי מכבי הצטופפו בפינת החדר בעוד שחברי הפועל התרכזו במרפסת מועדון צנ-סנר התל-אביבי שהיה מלא עסקני ספורט ותזיקים. למרות שרבים מהם לא ידעו צורת-מגרש כדורגל או דמות בריכת-שהיה, היו כולם בקיאים במכמני הדיפלומטיה הספור-טאית.

שעה שהמתוך, חיים ויין השחררה, אח-

חותמיההסכם איסר בן-צבן (הפועל) ומרדכי בן-דרור (מכבי) בראש הוועד: מדינאים

ראי להרכה במחלקת תרבות הגוף, חיך ונדב את עטו לחותמי ההסכם הופיעו מר-דכי קידרון, איש המחלקה למוסדות בני-לאומיים במשרד החוץ וד"ר עמנואל סימון, מנהל המחלקה לתרבות הגוף. אחר מצאו נציגי מכבי הדורי לבוש ועונדי סיכות מכבי את מקומם מימין הנכבדים וחותמי הפועל משמאל. כשהחלו חותמים הופיע חבר הכנסת נחום חת, התישב מחוסר מקום בין אנשי הפועל: "סימן טוב לשלום!" אך השלום לא התמיר.

תפקידו הראשון של הבורר, מי שהיה שר המשפטים בכל ממשלות ישראל, ד"ר פנחס רוזן, צץ מיד לאחר שהצדדים חתמו על הרכב הוועד האולימפי. חילוקי הדעות התגלעו בעת שנוסח כתב ההאמנה לוועד האולימפי הבינלאומי כשמכבי תבע שהפועל יבטל את מכתבו בו הודיע על הרכב הוועד החדש, בטוענו שהוועד החדש הוא המשך הוועד מימי המנדט. אולם הפועל סירב, קבע כי יש צורך בהודעה מיוחדת על הוועד החדש.

בינתיים הבטיח ההסכם את השתתפות יש-ראל באולימפיית 1952 בהלסינקי כשראש עיריית חיפה, אבא חושי (הפועל) ועורך הדין נחום חת, (מכבי) ישמשו, בחילופים של ששה חודשים, יושבי ראש הוועד המורכב תריסר חברים והמסתייע בשני מזכירים, יוסף יקוחיאל איש מכבי ומרדכי גיליסט

איש הפועל.

הוועד החדש טרם זכה בהכרה ועמלו של המתוך להשגת ההסכם, הד"ר אברהם ניסן, ציר ישראל בסקנדינביה, לא הושלם.

האיגוד הספורטיבי השלישי בגודלו, בית-ר, קופח, לא נכנס למסגרת ההסכם, פנה בתלונה לוועד האולימפי ולמשרד החוץ, אך טרם נענה. נציג משרד החוץ, מרדכי קידרון, הסתפק בברכה להשגת כל מדליות הזהב באולימפידה הקרובה בפילנד, הב-טיח את אהדת משרדו לוועד החדש.

הרץ עמק פיול בתוך הנעל: בחורה

כדורגל

תוצאת תיקו איכובה

אחר שהדרכי התל-אביבי הראשון בין הפועל למכבי הסתיים בנצחון הפועל (0:2), חיכו הצופים לנצחון הפועל על ביתר אולם אוכזבו על ידי תוצאת התיקו (0:0) למרות שהמשחק עמד בצל יתרון הפועל.

עוד לפני ששתי הקבוצות התחלקו בשתי נקודות הליגה לא שבע הקהל, בן 6000 הי-איש, רצון מהדרכי השני בו גרמו שני שחקנים שלא הצטיינו במיוחד להיכוח עו: שוער הביתרי בנימין (בני) כספי, שוער חיל הים שהפך סגן-מנהל ואיכוב בתחילת המשחק את אוהדיו והקיצוני הימני החדש פוגל, שהיה כוכב בהונגריה וברומניה, אך היה חלש מחזק את שורת החלוצים של ביתר. סיכם צופה אחד: "או שהוא שכח לשחק או שהוא מנסה לשחק."

השחקן הביתרי הטוב ביותר על המגרש היה הרץ המרכזי המשופם והנמרץ יצחק גמבש. לכל מקום שרץ רדף אחריו הכדור והוא סייע להגנה ולהתקפה גם יחד. אותה שעה הצטיין בהפועל החייל אשר בלוס, 20, ובעל שפמפם זעיר שניסה בכל כוחו להב-קיע את שער ביתר.

כאשר ניגש בני אל אשרקה בהפסקת המחצית והתרה: "אל תעזו לתקוע את הכ-דור לרשת! אתה חייל אציל!" לא הת-בייש איש הפועל, הסביר: "על המגרש אין מפקד ואין חייל!" לנוכח חיוך השופט לחצו שני השחקנים ידיים, בתכותם למפנה מכריע.

דניאל ילובסקי, החלוץ המרכזי המוצק, שהתחיל משחק בנס-ציונה והמשיך בלונדון, הפך את הליכתו הרגילה לצליעה, לא הביא תועלת רבה לקבוצתו. גם כדורו של דוד שויצר שפלש לשער ביתר לא הוכר בגלל עמידת ילובסקי בנבדל.

למרות שהשופט, סרן מקס שניידר, לא הכיר בשעה, הוזרם בכך מרץ לשחקני הפו-על. אך גם זה לא הועיל והפגישה נסתיימה בתיקו.

טבלת הליגה הראשונה

לכדורגל

קבוצות	מש-חקים	יתס שקרים	נקו-דו
הפועל ת"א	4	2:10	7
מכבי ת"א	5	5:21	7
ביתר ת"א	4	4:11	5
הפועל חיפה	4	3: 8	5
הפועל פ"ת	2	1:12	4
מכבי רחובות	4	5: 7	4

טסה-טסה או קופת חולים

מבעוד יום התכוננו אנשי השבט השחור רים לביקור ימים הדוקטור. הרחבה הג' דולה שבמרכז הכפר נוקחה מעשבים ומעלים יבשים, התושבים ניקו את בבתותיהם הקים טנות. כאשר הופיעה מרחוק המכונית הקטנה של הדוקטור התקללו התושבים בכניסת הכפר לקבל את פניו. לאחר נאום קבלת פנים של ראש השבט נערכה מסיבה חגיגית מוארת. במרכז המסיבה עמד הריקוד החיגיגי של השבט, בליווי תופי הג'ונגל.

הדוקטור, לבוש חולצה ומכנסים צעירים לבנים, מדוי של כל לכוני-עור בג'ונגלים של אפריקה המרכזית, ממושקק ורחב גרם היה אינדור לאופר, רופא יהודי שעלה ארצה בשנת 1940. מגעו הראשון עם הצבא הב' ריטי היה עת שעבד כרופא בהקמת המחנות הצבאיים הענקיים בדורים בארץ ובנגב. כעבור זמן מה הצטרף לחיל הרפואה הבריטי, הגיע תוך שנה לדרגת קפטן. הוא שירת בצבא הבריטי באלכסנדריה וליווה את יחידותיו בכל הקרבות שהובילו את הצבא הבריטי לנצחון בחבש.

עם גמר הקרבות צורף למשלחת הבריטית הרפואית באדיס-אבבה ומתפקיד זה, בדרגת מיגור, הועבר להיות רופא הקונסוליה הב' ריטי בבירת חבש. אתר חופשה קצרה בארץ, נתבקש להצטרף לשירות הרפואי של ממשלת טאנגניקה. כרופא מחוזי, על הגבול של קונגו הבלגית.

משך עבודתו שם התמחה במחלה הש' כיחה ביותר בג'ונגלים הללו: מחלת השינה הנגרמת על ידי עקיצות זבוב הטסה-טסה. * כעבור שלוש שנים יצא לחופשתו הרא' שונה בת חצי שנה ללונדון, להשתלם במכון המחלות הטרופיות. כי ד"ר לאופר בן ה-40, האחראי על 12 בתי חולים הפזורים על פני המדינה הענקית (880 אלף קילומטרים מרובעים) החליט להיות אחד מאנשי הרפואה הטובים ביותר בשטח זה. למרות שחיו בטאנגניקה אינם קלים ביותר (עליו לנסוע מאות קילומטרים כדי לפגוש יהודים אחרים וזה רק בחגים) העדיף הרופא לבלות את ששה חודשי חופשתו הניתנים לו כל עלוש שנים במעבדות ובאולמות ההרצאות של המכון בלונדון.

אף על פי כן אין הוא חושב להשאר בארץ עיסוקו תמיד. עם גמר תקופת שלוש השנים אשר עליה חתם חוזה עם ממשלת טאנגניקה הוא חושב לחזור ארצה למש' פתחו. "אם אין מלחמת טרופיות בישראל", הוא אומר, "אכנס כרופא בקופת חולים של המסתדרות."

המלה הנכונה מן הפה

דני ירקוני הקטן היה תינוק תל-אביבי רגיל עד גיל שנתיים. כשנכנס לשנתו הש' לישית חלה דני בפוליו (שיתוק ילדים). אמא ירקוני הייתה אומללה מאד. שנה תמימה היה דני מונח במיטתו, משותק חצי גופו

... זכוב יונק דם, שאחד מד'1 סוגיו מצטיין בהדבקות מחלת השינה לבני אדם שהוא עוקצם לשם יניקת דמם. ...

השמאלי, שעה שחבריו בני גילו, השתעש' עו בגנון. משהחלים, נגזר על דני להשאר כבול למטתו שנה אחת נוספת. הוא איבד את כושר הסתגלותו התנועתית, לא יכול היה לחזור אל חברת בני גילו, לגן, להש' נועע כמותם, לשחק אתם בקוביות בחופש תנועתי מוחלט. הסיבה: בארץ לא היה קיים מוסד שיכשירו לכך באמצעים רפ' איים שהיו זה כבר נפוצים בכל המדינות המתקדמות.

השנה החליטה קבוצת רופאים ישראליים צעירים, שהגיע זמנה של ישראל, לא להס' טפק יותר ברפואת המניעה (רפואה פרב' טיבית) — טרם התפתחה המחלה, וברפואה ההריפה — שעה שהמחלה בעצם תוקפה, "יסרו מוסד שיוקדש כולו לשטחה השלישי של הרפואה המודרנית — האיכשור, שהוא השבת החולה לאיתנו במהירות האפשרית,

(התזרת הח' לה מן המטה ישר לעבודה"). הרופאים ייס' דו בדומה ל"ס סורת הצעירה בארצות האג' לוסכסיות, את המוסד רפא, מרכז רפואי ל איכשור ורפ' אה פסיקלית. לדעתם, תפקידו של הרופא אינו מצטמצם בבדי' קת החולה, קבי' עת האבחנה, ריי' שום התרופות הגורמות לריי' דת החום, גמר הניתוח והגלדת הפצע. האיכ' שור הרפואי, אם כי נמצא ע' תה בשלבי הת' פתחות ראשו' גיים, שם לו ל' מטרה לא בלבד להשיב את ה' חולה לאיתנו, אלא להחזירו

בהקדם האפשרי לעבודתו, לחיים היומיומיים. רפא, שייפתח בתל-אביב, יהיה הראשון מסוגו במרחב. מלבד בריכת שחיה רפואית (היחידה בארץ), בנפח של 11 מטר מעוקב, עם חימום מיוחד לטיפול מחלות השיגרון, שיתוקים כתוצאה מלחץ דם גבוה ופוליו סודר גם חדר יועה סטרטיביות, בו יחומם האוויר ע"י רדיאטור ודוחס אויר מיוחד.

לפי התוכנית, תיפתח תוך זמן קצר מאד במוסד מחלקה פסיכית שתעסוק ב' עיקר בפסיכולוגיה של הדיבור, תסייע לאב' שים מפגרים בדיבור, מטעמי עצבים, או מסיבה אחרת, כיצד יש להוציא את המלה הנכונה מן הפה.

כיים. וודקה וגשיקה

סגן פרקליט מחוז תל-אביב, נתן קנת, עסק השבוע לא בהאשמת פושעים בלבד, הצטיין גם בתפישתם. כשעמד בתור לאוטו' בוס חש בצעיר השולח את ידו לכיס מכנסיו של אחד העומדים בתור. בעזרת שוטר שנו' דמן עצר את הכיס. הביאו לדין. בהתארת שר התעשייה והמסחר ד"ר דוב יוסף בבית ציר ברית-המועצות בתל-אביב, פאוול ירושוב, לרגל מסיבת יום המהפכה, הסביר על רקע של וודקה רוסית, ביצי דגים, תרנגולי הודו וקוטלי חויר: "כשיש — אפשר וצריך לאכול כל כך טוב, אך כשאין — צריך להתרגל לצנע עד לכש' ירחיב ויהיה טוב!"

אכזבה קשה ציפתה לקודמו, פנחס לבון, שהפך חבר כנסת פוטו. כשהודיעה

ד"ר איזידור לאופר בכפר כושי לביקור היהודי: תופי ג'ונגל

לו מלצרת קפה בלזס התל-אביבי כי אין בידה סוכר לתה שהומיו, דחק בה פעמים מספר עד שהעירה לו: "אדוני, פנה לרוב' י'רשף בבקשה מיוחדת להקצבה מיוחדת!" לבון לא פנה, החליף את התה הלא-ממותק בכוסית קוג'יקו.

תיוך קל עלה על שפתיו של שר התוק, משה' שרת, כשנתגלה לו שהציריות האנגלו-וסכסיות בתל-אביב תרגמו את מאמרו של הרולד ניקולסון, דיפלומט בריטי, שהופיע ביתרון משרד החוץ עיונים בני' לאומיים, מעברית לאנגלית. סיבת החיוך: שבוע קודם לכן תורגם אותו מאמר ממקורו האנגלי לעברית.

טרם שובו לאנקרה חש ציר ישראל בתור' כיה, אציהו ששון, לבניין הכנסת, הק' שוב למהלך הדיונים. כשהרגיש בו, עם סיום הישיבה, מעבירו משה' שרת, עלה אליו, נפרד ממנו בנשיקת לחיים.

הכנר מוישה אמן לא מגע מעצמו טיר' חה, הביע דעה מפורשת להתזמורת היש' ראלית, המקפחת, לדעתו, אמנים יהודיים, מבכרת מומרים ואפילו נאצים. דוגמה: סרג' קוסיביצקי, המנצח המנות, שניצח על 30 קונצרטי התזמורת בארצות-הברית (תמורת 45 אלף דולר) שהמיר את דתו בראשית ימי הצלחתו והפסנתרן הצילי קהאדמי אראו, ממוצא גרמני, שהעיר פעם לאלמן: "היטלר מביא גאולה לעולם!" עם הלכתו המנגנון החדש, אחר הקמת הממשלה הרביעית, נתברר כי שלושה אי' חזים במחלקת ההסברה ובמדור ליחסי צי' בור במשרד המסחר והתעשייה: אשר הירשברג, המנהל בפועל של מחלקת ההסברה של אגף המזון במשרדו של פנחס לבון; ד"ר משה לבני, מנהל המחלקה להסברה ופרסומים כלכליים במשרדו של יעקב גרי וד"ר ישראל קסטנר, קצין העיתונות במשרדו של דוב יוסף בממשלה השלישית. הפתרון: שלושת אנשי ההסברה שנתרכזו אצל ד"ר יוסף חילקו את העבודה ביניהם, השאירו לד"ר קסטנר את מחלקת ההסברה, לד"ר לבני את הוצאת הפרסומים הכלכליים ולהירשברג את עריכת השבועון המדרי' לצרכן ואת תפקיד השי' דור בקול ישראל.

צכי להמן, מנהל אגף הפיקוח במשרד האספקה והקיצוב בממשלה הישראלית הש' נייה, נטש את חופשתו מעבודה כשליח המג'יבת היהודית המאוחדת באמריקה הלטי' נית, שב לתפקידו הקודם, בממשלה הרבי' עית. הפיצוי: במקום 300 הפקחים שעמדו לרשותו לפני 14 חודש, יוכה ב-900.

כשהניה יעקב מרידור את מקומו בסיעת הכנסת של חירות לאינרז' שום-טק, פנה לתעסוקתו המסחרית החדשה (בין היתר: יבוא בשר מחבש). כצעד ראשון החליט על תצוגת מוצרים ישראליים, שיר' טסו בדרך האוויר, בבירת חבש, אדיס אביבה.

כשנפגש גבר רחב-גרם ונאה-צורה עם אדם מכסיף-שיער וגברת עדינת-הבעה בשיר' רה הראשונה של אולם הבימה בהצגת בכר' רה של שועלים קטנים (ראה תיאטרון), הייתה זאת אחת ההופעות הפומביות הראשו' נות של מי שהיה סגן יו"ר הכנסת, שר הבריאות ד"ר יוסף בורג. אולם לבני עשרות חניכי הגמנסיה הרצליה באולם, היה הובר ברור יותר. הגבר רחב-הגרם: ד"ר בורג, שעבר מורה להיסטוריה ותלמוד. האדם מכסיף-השיער: המשורר ראובן אבינועם (אבי מפקד הפלוגה ניעם גרוסמן). שפלי בראשית המלחמה בפעולה מיוחדת בהרי ירושלים, מורה לאנגלית. הגברת עדינת-הבעה: הרפס' שרמן, מר' רה למוסיקה.

חשבץ מס. 92

(נירון עפ"י מתכונת הכתיב העברי המלא)

מאוזן: (1) חלק הפרח המכיל את אבקת הצמח; (5) סירוב; (10) אדמה; (12) נס; (14) נבוה; (16) שמה הפרטי של הנברת הראשונה במדינה; (18) בר; (19) כלי לבישול תה; (20) חוסר סדר; (22) עיר ירונה בהלך הערבי של ארץ-ישראל; (23) עות ופהפה; (24) משתה; (25) חניני; (27) תכונה נעלה; (30) נביא אמייבל; (31) מחבר ההמנון הלאומי; (33) דישן; (35) נוהל הפתוח את תהליך עיכול המזון בנטפון; (36) פרשן המקרא והתלמוד; (37) כינוי עממי ל' וצלה; (38) משמש להלקאה; (40) בסולס הקוליות; (41) משופטי ישראל; (43) קריאת זרו; (44) פה; (46) עלה אשר מרם נפתח; (48) תנועה צבאית הקיימת בניגוד להק; (49) ניצוץ אש.

מאונך: (2) תואר טורקי; (3) קליפה; (4) חף; (6) איבר בנפנו; (7) הקלאי מוסמד; (8) נהר בדרום אפריקה; (9) מגז; (11) אייזסכה; (13) הנהנה; (15) מנביאי יהודה וישראל; (17) עיי חזרבות; (18) בור שופכין; (19) מבחט זולה; (20) יחידת משקל נרולה; (26) היצוץ עצמות; (27) בית קיבול; (28) מבלי המסר; (29) הרשות המוציאה לפועל במדינתנו; (31) בית השידור; (32) שאינו דיקן; (34) לחם לבן; (35) אספקרליה; (37) שמה הפרום של ירושלים; (39) מכרה; (42) זכר שבער; (44) רטוב; (45) אויב; (47) ראשי תיבות מקובלות בין דתים אחרי שמו של אדם אהוב.

פתרון חשבץ מס' 90

מאוזן: (1) מעמר; (5) שרפרף; (10) מאבק; (13) מיץ; (14) וי; (16) דרוע; (18) עב; (19) אומן; (21) קליונר; (22) צנע; (23) קים; (24) בק; (25) הנדרה; (27) שיח; (30) ליש; (31) מנהיג; (33) כר; (35) בקי; (36) רלף; (38) שפינוזה; (39) שמיר; (40) פת; (41) קלמר; (43) לי; (44) שום; (46) הדרו; (48) משפחה; (49) יהוה.

13x13 crossword puzzle grid with numbers in the starting cells.

פתרון חשבץ 91

מאוזן: (1) תוכליקין; (6) פמוט; (9) רחש; (10) כמזון; (12) אמון; (14) פיל; (15) הגר; (17) ביו; (18) חזרבו; (20) דו; (21) יש; (22) רון; (23) נעו; (25) נול; (27) חק; (29) ליש; (31) רשף; (33) קוי; (35) רבע; (38) מול; (40) ריק; (41) וי; (42) רק; (44) כותנה; (46) מען; (47) פשע; (49) מרם; (50) מנהג; (51) קרני; (53) מצה; (54) רמב"ם; (55) נירבילי.

מאונך: (1) תל-אביב; (2) ברון; (3) לחן; (4) קש; (5) נמיר; (6) פו; (7) מנה; (8) טירון; (11) מלבן; (13) מישור; (14) פונדק; (16) נד; (18) חחו; (19) נעל; (24) ניר; (26) לשם; (28) קורנס; (30) שבועה; (32) פור; (34) ציה; (36) עין גדי; (37) פרפור; (39) לומן; (43) קש; (45) תרי"ג; (46) מנהל; (48) עקב; (50) מצב; (52) רם; (53) מי.

כד פתרון חשבץ, חידון או תחרות אחרת שלא ישא על מעטפתו הגדרת התוכן כ"פתרון חשבץ" או "פתרון חידון" לא יובא בחשבון העולים כ" נדרה.

בגליון הבא שני העולים הזה: חידון בגשי 4 — תעודמת הדלת הנעולה.

המלחמה הקרה לילה של צחוק

ויטה הבלונית בספרה על בעלה. אולם בשבוע שעבר פשטו בארגנטינה ובעולם שמעות מזוהות על דרכי מעופם. הניחוש הגדולים החלו בגלל שרשרת של עובדות מזוהות. עובדה מספר 1: עוד שבוע לפני בחירות הגדולות לנשיאות, שנערכו ביום הראשון שעבר, לא פתח הגנרל במערכת הבחירות, אלא ערך כינוסים, לא נאם באומים. שעה שצפה שצפה איטשה על ערש דווי, באופן רשמי בגלל חוסר דם, אך למעשה הוועק מארצות-הברית מוזה נודעה למחלת ה-סרטן. מהמטרה שיגרה נודעה לאומים הבחירות היחיד, שהופסק כמה פעמים על ידי התפרצויות בכי, הפצירה בנשוא ארגנטינה (שזו הפעם הראשונה ניתנה להן זכות הבחירה זמנית) להצביע בעלה.

הבעיה שהטרידה את מוחות הפרשנים הייתה סיבת אישיותו המזוהה של הגנרל. ראל. בעלי נשמות רומנטיות חיפשו את הסיבה במחלת אשתו, ששרבה, כאילו, את רצונו להילחם ולנצח. אין ספק שאי ויטה הייתה תמיד הגורם הממריץ את הואן פירון לשאוף לגדולות, אם כי לא הייתה הגורם היחיד.

אויבי פירון, ביחוד בארצות-הברית, הפיצו שמועה פחות רומנטית: פירון ואשתו מתכוננים להיפטר מן הצרות, ל' וותר על הגיב המסוכן וחסר העתיד של נשיא דרום-אמריקאי, לעבור לשווייץ. ע' הון אמריקאי אף הוסיף שהפירוניס הע' בירו חלק מהונם לשווייץ. רכשו לעצמם חווילה נאה בארץ ההררית החוקה. סוס מפקד המ'שטררה. אולם עתה גים אנגליים, המתעניינים פחות ברכילות, הסבירו את כל הפרשה בצורה פשוטה ואפורה. לפירון לא היה, לדעתם, צורך בכעולה תעמולתית מיוחדת, מפני שהיה כטוב בנצחונם. בנידיות האופייניות לו לא בטח בנסים, דאג בעצמו לכוון את רצון העם באפיקים המתאימים. חוק ה' בחירות שונה בשעתו, נותן יתרון עצום למפלגת השלטון.

השלטון חולש ע' העתונות, הרדיו ו' הטלוויזיה. המזימה המסתורית של הגנרל להפלתו, שנתגלתה בשעה הנכונה (וש' אויבי פירון טוענים שלא הייתה קיימת כלל) נתנה לו אפשרות להחיות מחדש את הסיסמות של מלחמה באימפריאליזם הצפון-אמריקאי. איסוף המפלגה, הסוצ' האליסטית הוכרעו על ידי המשטרה, מנ' היגי המפלגה נאסרו (ושוחררו אחר-כך באופן הפגנתי, כגיטסה של רוחב לב). כמה ימים לפני הבחירות פרסם עתון אנגלי בדיחה: הוא ציטט מעשיה באכר ארגנטיני, שנשאל על איזה סוס הוא מת' ערב במירוץ. ענה האכר: על סוסו של המשטרה, במקרה זה הואן פירון עצמו, נראו בטוחים למדי.

בכל זאת סבורים גם משקיפים צו' לים אלה שאין לחואן פירון חשק רב ל' המשיך בשלטונו. הצבא מתרחק ממנו, מצבה הכלכלי של המדינה יורד והולך, תקופת כהונה גוספת אינה מושכת את הלב. על אף כל סרטונותיו, ייתכן שה' גשר יקח את האנקורית החולה לקן רחוק, בלתי פוליטי.

נשק

ארון מתים אווירי

יום השלישי האחרון של אוקטובר 1951 עלול להיכנס להיסטוריה של תול' דות המלחמה כנקודת מפנה גורלית. אותו יום יצאו שמונה מפציצי ענק אמריקאיים מטופוס ב-29 (כל אחד מהם עולה למעלה ממיליון דולאר), בלוחית 176 מטוסים קרב סילוניים, להתקף את תעופה צפון-קוריא. לקראתם המריאו 150 מטוסים קרב סילוניים סובייטיים מ' טופוס מיג. על אף המערכה העזה הורד מטוסים קרב של שני הצדדים, בה הורד רק מטוס אמריקאי אחד, חדרו מטוסים הקרב הסובייטיים מבצע למסך מטוסי הקרב האמריקאיים אל המפציצים הכב' דים, פגעו בכולם בלי יוצא מן הכלל. המסקנה החד-משמעית: עבר יומו של המפציץ הכבד, אפילו כשהוא מלווה מ' טוסי קרב מהירים. התקפות כמו התקפת קולון באלף מפציצים במלחמה האחרו' נה שייכות לעבר לא פחות מאשר התק' פות החניתות של אבירי ימי הביניים. ה' גבואות התכופות שמטוס הסילון ישים קץ לכל הפצצה כבדה, גם של מטוסים ה' נושאים פצצות אטומיות, התאמתו. תוצאת' לואי: כמה אלפי מיליוני לירות שהושג' קצו על ידי שני הצדדים בניצור מפציצים כבדים בוובו לריק.

מלחמה היא שלום! אמר האח הג' דול, הדיקטטור הדמינו בספרו המדכא של אורוול, 1984. דומה שראשי המדי' גיות במזרח ובמערב גילו תגלית לא פ' היות מעניינת: השלום (או לפחות סיסמות השלום) עלול להיות נשק מלחמה מצויין. כשפרחה בשעתו היונה המפורסמת מ' ראשו של פבלו פיקאסו, הצייר הקומר' ניסט, צחקו האמריקאים. הם לא האמינו שסיסמות השלום תרכושנה אהדה רבה לברית-המועצות, שהחזיקה אותה שעה צבא שעלה בהרבה על כל שאר הצבאות בעולם. אולם במרוצת הזמן ירד החיוך מפיות האמריקאים, פינה את מקומו ל' עיוות של דאגה. יונת השלום הלכה (או עפה) מחיל אל חיל. לא הועיל השם ש' הדביקו לא אויביה: "היונה העושה בום". מיליונים בכל רחבי העולם השתכנעו ש' אכן ברית המועצות רוצה בשלום, שמנ' היגי ארצות-הברית הם השואפים למל' חמה. בה בשעה שבקוריאא התפרצו חי' לי הצפון קדימה, הפכה סיסמת התעמולה הומוניסטית העולמית, שדהרה במלוא התנופה.

חודשים על גבי חודשים הרהרו הא' מריקאים כיצד להשיט את נשק השלום מידי יריביהם. אך הבעיה הייתה קשה מ' אד. הסיבה: בגלל התקפותיו של הסינא' טור מקיקארטי הנודע, שהדביק את התו' הקומוניסטי לכל של, מצא חן בעיניו (כולל הנשיא, שר החוץ וכמה תריסרים של סינטיורים אמריקאים) לא העיז אף א' מריקאי להושיט לברית-המועצות עלה של זית, אפילו כשאותו עלה אינו בא אלא כחרב מוסמית במלחמה הקרה.

כל זה השתנה עם עלייתו לשלטון של וינסטון צ'רצ'יל בבריטניה. לפני שנבחר הבטיח צ'רצ'יל שיעשה מאמץ עליון לה' שיג יריבו, טען שהוא מסוגל לכך יותר מאשר יריבים כאלו הוא שואף למלחמה, הפסיד לפחות 80 צירים בבחירות. לפיכך הוא רגיש לנקודה זו יותר משהיה אי' פעם. אולם השוב עז יותר שחינצטון הפופולרי יכול עתה לעזור לידידיו הא' מריקאים להיחלץ מן הצרה. אפילו שט' קוראטי ומק'אטור לא יוכלו לטעון ש' רומני הוא קומוניסט או בוגד או פחדן אה הצעת השלום באה מלוחם אנטי קו' מוניסטי כה ותיק כווינסטון צ'רצ'יל.

הברירה בין שלומות. כשבאה סוף סוף התקפת השלום האנגלו-אמרי קאית לא הפתיעה איש. פרטיה היו מעור' בדים בפקחות לא פחותה מזו של התקפת השלום הסובייטית בשעתה. העוקץ מטוה עז כדי כך שהאדם הרגיל בצרפת, בבור' נה ובאי פיגי אינו יכול להרגיש בו. אומרים האמריקאים: אנו מוכנים לפרק את הגשק, גם את הנשק האטומי, אם גם שאר המעצמות תעשינה זאת. אולם תנאי נוקדם הוא, כמובן, שמשקיפים ביני' לאומיים יבקרו תחילה בכל המדינות, יק' בעו את כמות נשקן. היה זה בדויק אר' תו תנאי אשר תקבל אותו מראש שברית המועצות לא תקבל אותו לעולם.

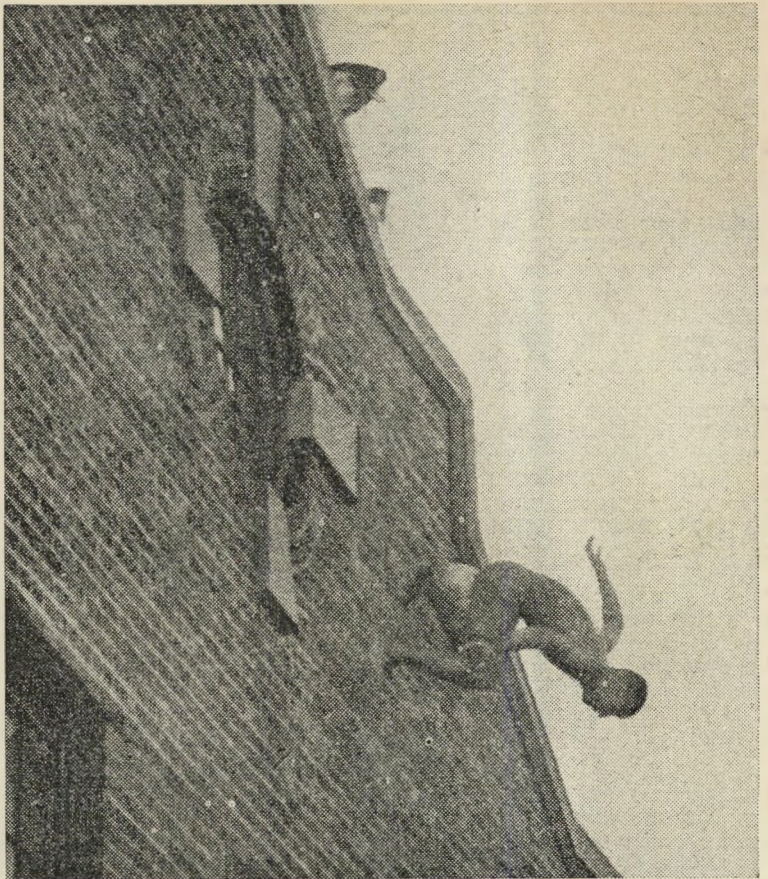
כשהושמעה ההצעה האמריקאית קם אני דרי וישינסקי הסובייטי למחרת, סיפר ל' חברי אוי'ם שלא יכול היה להרדם כל איתו לילה מרוב צחוק. אולם שלא אמ הצחוק היה אמיתי: זו הפעם הראשו' נה אחר כמה שנים של מלחמת-שלום ישנו נשק תעמולתי גם בידי האמריקאים. הב' יריה אינה עוד בין שלום סובייטי ומל' חמה אמריקאית, אלא בין שלום סובייטי כפול של נשקים, אוירונים, ופצצות אטו' מיות.

ארגנטינה

הנשר והאנקורית

"אינני אלא אנקורית קטנה, אך פירון הוא הנשר שאני חוסה בצלו" כתבה א'

* כזכור נכשלה בשעתו הצעתו המפורר' טמת של ברנרד ברוך, המדינאי האמרי' קא-יהודי הזקן, שהציע בשם ממשלתו למסור את הפצצה האטומית לרשות אוי'ם בתנאי שתונגה שליטה בינלאומית של פיקוח על אייצור הפצצה בכל המדינות. ברית-המועצות התנגדה להצעה זו בטענה ויגול. בגלל מחלוקת כזו נכשלה וועדת האטום של אוי'ם במאמצה לפרק נשק זה.

ערום ומשוגע. בניו-ארליאנס, ארצות-הברית, הופתעו עוברים ושבים לראות אדם ערום לגמרי מטיל על מעקה בית בן שלוש קומות. הוא התהלך שם משך שנתיים תמימות. אל קריאות העידוד של הקהל קפץ — לתוך רשת שהוכנה על-ידי המשטרה.

אין בשר ויש בשר. בתליאבי אין בשר. זאת יודעות כמעט כל עקרות הבית. אולם יש אנשים היודעים את ההפך. הם יודעים איפה אפשר למצוא בשר. צריכים רק לדעת לחפש במקום הנכון. בראש היודעים לחפש במקום הנכון עומדת המשטרה הכלכלית. המקום הנכון: בית מטבחיים חשאי בשכונת התקוה (למעלה), השייך לכנופיית שוק שוור.

האחיות והפרס. מחזור אחיות שסיימו את לימודיהן בבית-החולים אסותא בתליאבי.

התקווה היחידה להפצות הכבוד: יצור מפיצים כבדים, מצוידים בדחיפה סילוני, שיוכלו לטוס במהירות שתעלה על מהירות מטוסי הקרב הסילוניים. כל עוד לא הושגה מטרה זו, דימה המפציץ הכבד לארון מתים הנע באיטיות של כמה מאות ק"מ לשעה, מטרה נוחה למטוסי הסילון מהירותם מגי עה כמעט למהירות הקול (1200 ק"מ לשעה).

גרמניה

"גנרל קדימה" מביט אחורה

אלפים הצטופפו באולם. פה ושם נפגשו מכרים, לחצו ידיים, החליפו כמה מלים חגיגיות. הם לא הרימו את קולם, מתוך יראת כבוד גרמנית לשמונה האנשים שישבו על הבמה — הגנרלים שפקדו עוד לפני שש שנים על חייהם.

לפתע עבר רחש בין 5000 הנאספים. על הבמה הופיע גבר בן 63, בעל שערות שובה ושפם, לבוש חליפה ארוחית. הגנרלים פינו מקום בכבוד. כי האיש היה היינץ גודריאן, הגרמני, ראש המטה הכללי של צבא היבשה הגרמני, שבא לברך את הכינוס הראשון של "ברית החיילים הגרמניים" בבוך.

"הוא הזקן", לחשו החיילים, כשראו את הדמות הכפופה בחליפה הבהירה, שלא דמת עוד לתמונת המפוארות של הגנרל בעל המדים המבריקים, שפורסמו בשעתו עלידי מכונת התעמולה של גבלס. אולם כשהגנרל העיף מבטים מהירים מתוך עיניו הירקרות, היה להם ההרגשה שלא השתנה בכל זאת. המועמד מספר 1 לפיקוד הצבא הגרמני במלחמת העולם השלישית נראה פעלתי למדי. "המצב אינו יכול להימשך", רעם. "אנו מוכינים להילחם, אבל רק כשיש לנו חופש בבית. את הצבא הגרמני לא יקנו במדי האקונו" ובהרימו את ידיו זרק לאולם את "פקודת היום": איחוד גרמניה.

דרך אגב, טאנקים. מעטים הגנרלים הגרמנים שנשאר להם גם אחר ההתמוטטות שם כה מצלצל באוני בני-ביתם ואויביהם לשעבר כגודריאן, שנקרא בפי חייליו בשם "גנרל קדימה" (על שם המרשל בליכר, המ נצח של קרב וואטרלו, שנקרא "מרשל קדימה" אחר שהצטיין במהירות מערכתו נגד נפוליאון הראשון).

גודריאן, יליד אותו אזור פרוסי שעבר לידי פולין אחר מלחמת העולם הראשונה (והשניה), היה חייל מקצועי במלחמה הראשונה, שונה, נשאר קצין המטה הכללי (הבתי חוק) בצבא המוקצן של הרפובליקה היינ מארית. באחד הימים הוטל עליו לטפל ברכב הצבאי ביסודיות פרוטית החל קורא את הספרות המקצועית — עד שנתקל בספרים של נביאי הטאנקים הבריטיים.

בבריטניה היה קיימת, אותה שעה, אס כולה של הגנרל פולר וקפטן לידלהארט, שטענו כי במלחמה הבאה יכריע הטאנק. הגנרלים הבריטיים המזדקנים צחקו על תיאוריות אלה, חלמו על חפירות ועל סוסים. גודריאן לא צחק, החל מכין בשקט את היסוד לצבא טאנקים לפי שיטות אלה. בפולין ב'1939 ובצרפת ב'1940 חזלו הגנרלים הבריטיים לצחוק. כי אז שברו הטאנקים המעטים (והרעים) של גודריאן את הצבא ההמוני של אויביהם — ובעיקר של הבריטיים.

כשעלה היטלר לשלטון נתקבל בכרכה על ידי גודריאן, כרוב שאר הגנרלים, אף כי לא היו נאצים. הם חשבו שהאיש החדש יקים שוב צבא גדול. היטלר לא איכזב. הוא פתח לרוחה את השערים לפיתוח הצבא. גודריאן ותורתיו מצאו חן בעיניו. בה בעת שהיג רלים הגרמנים הוקנים יותר התנגדו לתורה זו לא פחות מחבריהם הבריטיים, עזר היטלר לגודריאן להקים דביביות משוריינות, שלא תעורנה לחיל הרגלים, אלא תפעלנה באופן עצמאי, תפרוצנה תור בחזית האויב ותח

דורנה לעומק כדי לנתק את עורפו. גודריאן שותק, בספרו, על פרט קטן אחד: שהוא ניסה את הטאנקים שלו בכרית המועצות, לפי הסכם חשאי שהיה קיים בין גרמניה ורוסיה. **המפקד לא הוזהף.** בכל זאת, כש פרצה המלחמה, לא היה לגרמניה צבא טאנקים אמתי, אלא רק דיביות מעורבות, מצוידות בנשק נחות. לדעת גודריאן הוכרע בזה גורל המלחמה לרעת גרמניה.

אולם תחילה ניצחה "מלחמת הבוק" בכל החזיתות מול טפשות בנות-הברית, שלא הבינו את הטאנק, חשבוהו למכשיר עזר של חיל-הרגלים. אולם כבר אז התחוללה ההתנגדות הראשונה בין היטלר והגנרל "הצעיר" (52) לפי מושגים גרמניים. אחר מלחמת פולין מתח היטלר ביקורת קשה על מפקדת צבא. הגנרלים נחרו, אבל לא העזו להגיב. גודריאן עבר ביניהם, ניסה לגייסם לפעולת מחאה. כשלא מצא ארון קשבה, ניגש בעצמו להיטלר, ביטא את מחאת הגנרלים. היטלר שמע בשקט, הודיע לבסוף, שאין לו אומן במפקדו הראשון (גנרל פון-בראוויץ), לא נאצי מובהק). אולם מכיון שבאותה מידה לא האמין היטלר גם לכל שאר הגנרלים החשודים, לא הוזהף המפקד. השיחה נסתיימה בתיקו.

אחר מפלת צרפת, בה פיקד גודריאן על מחנה-הצבא שפרץ את החזית בהרי הארדנים, זרק את הבריטים לים בדנקירק, חזר וניתק את קו מגינו, היה גודריאן בטוח כי עתה ישבור היטלר את בריטניה. תכניתו: לכבוש את ספרד וגוברלטאר, לשבור בתנועת-ענק את החזית הבריטית במצרים, לכבוש את המזרח התיכון. למולם של בני ארץ-ישראל לא הבין היטלר תכניות של פעולה מעבר

האזרח היינץ גודריאן

"אנו מוכנים להילחם..."

לים, החליט, במקום זה, להתקיף את רוסיה. גודריאן נקרא לפקד על ארמיה של טאנקים.

תחילה היה הכל בסדר. גודריאן פרץ את החזית, הסתער לקראת מוסקבה. אולם היטלר לא הבין את חשיבות העיר, הסיח כוחות כדי

* אחד מפיקודיו במיצע זה היה ארווין רומל, לאחר מכן מפקדו של האפריקה קור בלוב.

להשיג נצחונות קלים בדרום. כשפנה למוס קבה היתה השעה מאוחרת. החורף התקרר. הצבא הגרמני לא היה מוכן, נהדף בקרבות קשים על-ידי הרוסים שהיו רגילים לקור. גודריאן דרש נסיגה מיידית, התבצרות בקו חזק יותר. היטלר אסר כל נסיגה. החוצאה: תבוסה כללית ופטורי גודריאן.

"אדוני זקוק למנוחה." כעבור שנתיים, אחר ההתמוטטות הכללית של הגרמנים ברוסיה והפלישה האנגלו-סאכסית לצרפת, התנגשו קצינים מורדים בחיי היטלר. גודריאן התנגד להתנקשות זו. לדעתו אסור היה לחיילים להתערב בפוליטיקה. הוא גם לא האמין שהמורדים ישיגו שלום נוח יותר מאשר היטלר. אחר גל של תליות, בו חוסלו כמה ממיטב הגנרלים, נקרא גודריאן למלא את תפקיד הרמטכ"ל.

התפקיד לא היה משמח. היטלר לא היה עוד מסוגל לשמוע ביקורת כל שהיא. הוא אסר עליו מראש להתפטר. "גם חייל בחזית אינו יכול להתפטר," אמר הפיהרר. "אם משהו אינו מוצא חן בעיניו, אין הוא יכול ללכת הביתה. אינו יכול לתת זכות זו לגנרלים."

שיחוף הפעולה לא היה שקט. בניגוד לקציני גים מפמלייתו של הפיהרר, לא התרגל גודריאן, הפרוסי הגאה, לשותק. הוא הראה כיעם לפעם להיטלר שהוא טועה, שאסור להחזיק צבא בעמדות אבודות. היטלר לא האזין לדבריו, ניהל את המלחמה כאוות נפשו.

בשיחות היומיומיות נוכח גודריאן יותר ויותר, לתדהמתו, שמנהיג הרייך הגרמני הוא אדם חולה, אינו אחראי למעשיו. אותה שעה היה היטלר כפוף קומה, ידיו ורגליו רענו תמיד, עיניו היו חסרות ברק, כדי לגרות את עצמו הרשה לרופאו להזריק לו זריקות בלתי ספורות של רעל, שהרסוהו מבפנים. מסקנתו של גודריאן: להיטלר היתה מחלה נוראה, המחלה הפארקינסונית, שמקורה או במחלת מין או בהתקררות שהשפיעה על המוח. העם הגרמני, האציל והנאמן, הלך לאבדון בהלכו אחרי אדם חולה, שהיה אכזרי עד אין גבול, צמא דם ואדיש לחלוטין לסבל עמו.

אופייני לגודריאן: הוא לא הסיק את ה"מסקנה שעליו להשתתף בפעולה נגד היטלר, לחסלו או לסיים את המלחמה בכניעה. במקום זה המשיך לפקודו, ניסה לשכנע את היטלר שהמלחמה אבודה מזמן. בראשית 1945, כשאיינוהאר כבר הגיע לריין, פנה להימלר, מנהיג הס. ס. ביקש אותו שיתערב וישכנע את היטלר ליוזם שלום. הימלר נתגלה כפחדן ומגלבל, שלא העז אפילו להודי כי את הרבר באוני היטלר.

חודשיים לפני ההתמוטטות הסופית, באחת השיחות במפקדת היטלר, העיז גודריאן להפיט את היטלר באמצע המשפט, כשזה שפך את חמתו על אחד הגנרלים. היטלר הפסיק, הסתכל בו, ביקש את כל הנוכחים, מלבד גודריאן וקייטל, לעזוב את החדר. כשהיו לבדם, אמר: "אדוני הגנרל-אוברסט, בריאוי תו לקיחה. הוא זקוק למנוחה מיידית." גודריאן הבין שהוא מפוטר. קייטל התערב, המליץ על בית הבראה. "יסלח לי המרשל," ענה גודריאן בלעג, "אבל בית הבראה זה נמצא מזמן בידי האמריקאים."

כשחזר הביתה וסיפר על הפיטורין לאשתי, נפלו איש לזוועות רעותו, מרוב שמדחה. "לשנינו היתה זאת ישועה", אומר ה"גנרל. אולם הטבח בחזית נמשך. כעבור

* אולם מבטיבת עתונאים: במרס 1945, חודשיים לפני הכניעה, אמר: "מימי לא ראיית את כבשני השטן ושאר ההמצאות של דמיון חולני... אלה הם ספורי זוועה נגד גרמניה שהופצו ביסודיות יהודית." בספרו הוא עובר בשתיקה על הצהרה זו, כותב ב"מקום זה: 'הזוועות שבוצעו במחנות הריי כוו... הועלמו בצורה גאונית'."

ששה שבועות נפל בשבי האמריקאים. **הגנרלים היו הגונים.** תחילה הושם גודריאן במאסר, אולם חיש מהר נתחרר ש"אין מקום להאשמה נגדו. הוא לא ביצע פשע עי מלהמה ולא היה נאצי רשמי". הוגי-הדעות הבריטיים, שאת תורתם ביצע בשדה-הקרב, ביקרוהו, כתרו כתרים לכשרונו הצבאי. הוא החל כותב את זכרונותיו, שהופיעו בגרמ

הגנרל היינץ גודריאן

"...אך לא במדי האקונו"

ניה לפני כמה שבועות. מסקנתו: העם הגרמני עשה את חובתו. הגנרלים ביצעו פיקוד דוח, היו אנשים הגונים. בעליתו של היטלר אשמים הפוליטיקאים, שהצביעו ברייכסטאג לתת לו סמכויות בלתי-מוגבלות. היטלר היה איש מוכשר, נהג תחילה בתבונה, לא האמין שבריטניה תכנס למלחמה. בסופו של דבר לא ידע עוד כל גבול, פתח במלחמה בשתי חזיתות — שיטה שהוא עצמו התריע נגדה משך שנים רבות — התנוון יותר ויותר עקב מחלתו. הימלר היה מוג לב, מגונן וטיפש, אולם את פשעיו המתועבים ביס ביצע מתוך קנאות אידיאליסטית. את המלחמה ברוסיה הפסידה גרמניה בגלל שגיאותיו של היטלר, שלא כבש את מוסקבה כשהיתה לו אפשרות לכך, הפריע ל"גנרלים לנהל את המלחמה כפי שמצאו ל"נכון.

המסקנה הבלתי-אמורה בספרו: גרמניה יכלה לנצח את ברית-המועצות במלחמה ש"עברה. בשיחוף עם אמריקה ובריטניה תור כל לעשות זאת במלחמה עתידה. לא נשאר גם כל ספק מי המומחה למלחמה מסוג זה. מתוך ענווה נאה אין הגנרל היינץ גודריאן מזכיר את המועמד הברור לו (וכנראה גם לשאר הגנרלים הגרמניים). שמו: גנרל היינץ גודריאן.

* עם הגנרל הסובייטי קריבושיין, בשעה שמסר לו בשנת 1939 את מצר ברסט-ליטובסק לפי הסכם מולוטוב-ריבנטרופ, ל"חלוקת פולין בין גרמניה וברית המועצות.

מוצאת מחסה בגשם

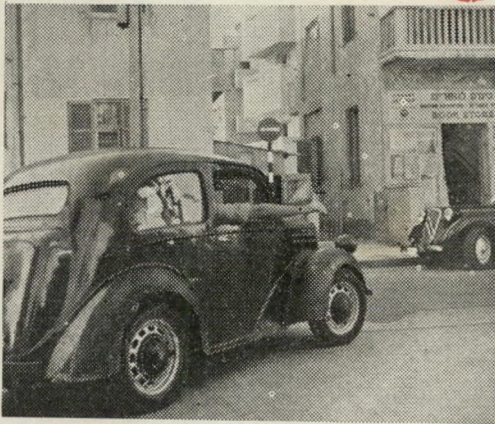
מוגש בשיתוף פעולה עם מחלקת התנועה של משטרת ישראל.

צלבי התנועה של "העולם הזה"

שוטרי התנועה בכל רחבי המדינה עושים ככל אשר לאזן ידם כדי לטפח את הבטחון בדרכים ולמנוע תאונות. לוא היית אתה שוטר תנועה, למוי מן האנשים המצולמים בתמונות בעמוד זה היית מוסר הזמנה למשפט?

בדוק: בשש התמונות יש חמש הפרות גדולות של החוק. רק בתמונה אחת אין הפרת חוק. אם תגלה את כל ההפרות, רשום אותן, שדה את הרשימה בצירוף התנאי למערכת "העולם הזה", ת. ה. 136, תל אביב, עד יום 30.11.51, ציין על המעטפה: "צלבי התנועה".

בין שוהי הפרות הנכונות תוגרל טיפה לאיזה (אחר שמשטרת התנועה לא קיבלה את ההצעה לתת פרס אחר: שיהודר מרפורטים למשך שנה אחת).

תלוי
צלבי התנועה
השם:
הכתובת:
הגיל:
המקצוע: